

MAZSOLÁZÓ	3	SZAKOKTATÁS, TOVÁBBKÉPZÉS, SZAKTANÁCSADÁS	
HÍREK, ESEMÉNYEK		Új alapokon az agrároktatás és szaktanácsadás 2007–2013 között	31
A tejről a tejért	4	Külföldi mezőgazdasági gyakorlatok 2006-ban	33
Meg kell őrizni a biológiai sokszínűséget	4	Felhívás	34
Mezőgazdaságról cégvezetőknek	5	KITEKINTÉS	
Csonka agrárpénzek	6	Kíméletes a szállítás vízi úton	35
Mediterrán megállapodás	6	VILÁGKERESKEDELEM	
Tudatos vásárló leszek!	6	WTO tárgyalások, kontra alkalmazott agrárpolitika	37
Egy mindenkiért	7	PIACI HÍREK	
Romániai biogazdálkodók VI. konferenciája	7	Oroszországban élelmiszer- import-függőségben	39
Szűkárósítás Nyugat-Magyarországon	8	KÖZLÖNY	41
Bor és tudomány	9		
A bor elkötelezettjei	9		
A Gerecseháti Hegyközség a fehérbor Villánya!	10		
2005-ben az év borásza: Vincze Béla	11		
EU AGRÁRIUM ÉS PIACSZABÁLYOZÁS			
Harcra készen	11		
Visszapillantás az élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó gyorsriasztó rendszerre	13		
Kereslet-kínálat, tárolási nehézségek és vasúti kocsi hiány	15		
A mezőgazdasági termékek versenyjogi megítélésére jogeseteken keresztül	17		
BRÜSSZELBE JÁRUNK			
Tapasztalatoktól a tényekig	19		
ARCKÉPCSARNOK			
Markos Kyprianou	21		
RIPORT			
5 kérdés 10 válasz	22		
Dunaföldvár megér egy misét	26		
Csemegeszőlőt a lágy kenyér mellé	28		
ERDŐMŰVELÉS			
Perceg a szű	28		

*E lapszámunk kiemelt témája
az agrároktatás
és a világkereskedelem*

**Az Európai Unió
Agrárgazdasága
2005. 10. évfolyam
11–12. szám**

A Földművelésügyi
és Vidékfejlesztési
Minisztérium
közreműködésével
és támogatásával havonta
megjelenő kiadvány.

Kiadja az Országos
Mezőgazdasági Könyvtár
és Dokumentációs Központ

Felelős kiadó:
Gulácsiné Pápay Erika

Szerkesztőség címe:
1012 Budapest,
Attila út 95.

Postacím:
1253 Budapest 13, Pf.: 15.
Tel.: 489-4910
Fax: 489-4976

E-mail:
szerkesztoseg@omgk.hu

Főszerkesztő:
Tamás Enikő

Főszerkesztő-helyettes:
Siadák Balogh Beáta

Szerkesztőbizottság:
*dr. Vajda László,
dr. Baintner Ferenc
Jazigán Dikránné
Lükőné Őrsi Gabriella,
Román Zoltán*

Készült:
AGROINFORM Kiadó Kft.
1149 Budapest,
Angol u. 34.
2005/131

HU-ISSN 1416-6194

A címképterv
*Horváthné Fejes Ágnes
munkája*

Címképünkön:
*Jégbe zárt toboz
(Lükőné Őrsi Gabriella
felvétele)*

Contents

BROWSER	3	PROFESSIONAL EDUCATION, POSTGRADUATE TRAINING, CONSULTANCY	
NEWS, EVENTS		New basis to agricultural training and consultancy in 2007–2013	31
About milk – for milk	4	Agricultural professional practices abroad for 2006 .	33
Biological diversity should be preserved	4	Invitation	34
For firm managers about agriculture	5	OUTLOOK	
Incomplete agricultural moneys	6	Waterway – the mild way of transport	35
Mediterranean agreement . . .	6	WORLD TRADE	
To be a conscious consumer .	6	WTO meetings and the applied agricultural policy	37
One for all	7	MARKET NEWS	
The 4th meeting of Rumanian eco-farmers	7	Russia depends on food import	39
Typographer beetle damage in Western Hungarian woods .	8	BULLETIN	41
Wine and science	9		
Devoted to wine	9		
A "Villány" to white wines – the wine region at Gerecsehát	10		
Vincze Béla, wine-producer of 2005	11		
EU AGRICULTURE AND MARKET REGULATION			
Ready for fight	11		
Review of the Rapid Alert System for Food and Feed	13		
Supply and demand, storage problems and the lack of railway carriages	15		
Agricultural products in the judgement of competition law	17		
ATTENDING BRUSSELS			
From experiences to facts . . .	19		
PORTRAIT			
Markos Kyprianou	21		
REPORT			
5 questions – 10 answers	22		
About Dunaföldvár	26		
Table grapes with white bread	28		
FORESTRY			
Typographer beetle is ticking	28		

**AgraEconomy
of the European Union
Volume 2005/11–12.,
Issue 9.**

Monthly publication,
published out with the
assistance and support of
the Ministry of Agriculture
and Rural Development.

Published by the National
Agricultural Library and
Documentation Centre

Responsible Publisher:
Gulácsiné Pápay Erika

Address
of the Editorial Office:
1012 Budapest,
Attila út 93.

Postal address:
1253 Budapest 13, Pf.: 15.
Tel.: 489-4910,
Fax: 489-4976

E-mail:
szerkesztoseg@omgk.hu

Editor-in-chief:
Tamás Enikő

Vice Editor-in-chief:
Siadak Balogh Beáta

Editorial board:
*dr. Vajda László,
Baintner Ferenc,
Jazigián Dikránné,
Lükőné Őrsi Gabriella,
Román Zoltán*

Printed in:
AGROINFORM House
1149 Budapest,
Angol u. 34.

HU-ISSN 1416-6194

*Cover designed by
Horváth-Fejes Ágnes*

Front Cover:
Pine cones closed in ice

Photo:
Lükőné Őrsi Gabriella

*Pronounced topics of this issue
are the professional education
and the world trade*

COVER 2

A "Villány" to white wines – the
wine region at Gerecsehát

INNER COVER 1–2

Natural water cleaning

INNER COVER 3–4

Mosaic of Dunaföldvár

COVER 3

The slowly-healing wounds of
the Tátra

COVER 4

Recommended books

- ❖ *Óriási kereslet mutatkozik* a búza, a kukorica iránt az Európai Unióban. Magyarországról hatalmas gabonakészleteket lehetne szállítani Spanyolországba, Olaszországba. Sajnos nincs mivel. A vasúti kocsik hiányzik. A gabonafölöslegek mielőbbi értékesítése állami érdek, a raktárak kiürülése ugyancsak, hogy majd az újabb termést fogadni tudják a raktárak. (Részletek a 15. oldalon.)
- ❖ *Szűbogarok kártétele veszélyezteti* a nyugat-magyarországi lucfenyő állományt. A fertőzött állomány kitermelése sürgetővé vált. Az összes eddigi kár több mint 215 ezer m³ faanyagot érint. Sajnos a hasznosítható faanyag csökkent értékű, ugyanakkor a vágástakarítás, amely a fertőzött faanyag elégetését követeli meg, tetemesen megnöveli a költségeket. (Részletek a 8. és a 28. oldalon.)
- ❖ *Olykor emberpróbáló, de tudásban, tapasztalatban gazdagító* lehetőséget kínálnak a külföldi farmgyakorlatok. Az esetek túlnyomó részében fizikai munkát kell végeznie a gyakornoknak. Miért érdemes kihasználni a lehetőségeket? (Bővebben a 33. oldalon.)
- ❖ *A 20 milliós Ausztrália* rendszeresen támadja az Európai Uniót agrárpolitikája miatt, holott termékeinek exportpiacra juttatása érdekében monopol helyzetű vállalatokat működtet. (Részletek a 37. oldalon.)
- ❖ *Markos Kyprianou*, az Európai Unió egészségügyi és fogyasztóvédelmi biztosa 72 millió eurós kampányt indított a célból, hogy a fiatalok leszokjanak a dohányzásról. Részben a kampánynak is köszönhető, hogy Írországban, Máltán és Olaszországban a közintézményekben sehol sem lehet dohányozni. (A 21. oldalon.)
- ❖ *Népbetegség Magyarországon a csontritkulás*, amelynek leküzdésében a tej, és tejtermékek rendszeres és bőséges fogyasztása nagy segítség. (No meg a feketekávé fogyasztását erőteljesen kellene csökkenteni.) A sajtóban megjelenő, áltudományos cikkek mégis a tej- és tejtermék fogyasztása ellen érvelnek. Ne higgyünk nekik! (Részletek a 4. oldalon.)
- ❖ *Úgy tűnik, elkerülhetetlen* az európai cukorrendtartás piaci alapokra helyezése. A cukorreformot sürgeti az Uniónak az EBA-egyezmény (Mindent csak fegyvert ne) keretében tett ígérete is. A Világkereskedelmi Szervezet is nyomást gyakorol az Európai Unióra a cukorreform érdekében. A kényszerű kvótaelvonás helyett a Bizottság ösztönözni akarja a cukorfeldolgozók önkéntes szerkezetátalakítását. A reformot ellenző tagállamoknak sikerült elérni, hogy a szerkezetátalakítási alap legkevesebb 10%-a a termelőket és a géptulajdonosokat illesse meg. (Részletek a 11. oldalon.)
- ❖ *Megkezdődtek az intervenció gabona felvásárlások* november 1-jén. Egy hét alatt 821 ezer tonna felajánlás érkezett, ami rekordot dönthet. Az intervenció utófinanszírozás rendszerű, így a magyar állam pénze áll benne mindaddig, amíg a Bizottság el nem adja a készletet. (Aktualitásokról bővebben a 19. oldalon.)
- ❖ *Mi a lengyel mezőgazdaság sikerének titka?* Az egyik mindenképpen, még a csatlakozás előtt az intézményes háttér gondos kiépítése volt. A lengyel mezőgazdaság modernizációjáért felelős intézmény működik. És noha a lengyel termelők talán a leginkább borúlátók voltak a csatlakozást illetően, megnőtt a gazdák bizalma az uniós hivatalok iránt, összefüggésben azzal is, hogy a területalapú támogatásokat időben kapták meg. Az élelmiszerfeldolgozó iparban a bérek 30%-kal emelkedtek 2004-ben. További titkokról a 22. oldalon olvashatnak.
- ❖ *Hogyan éli mindennapjait és ünnepeit Tolna megye egyik gyöngyszeme, Dunaföldvár?* Milyen a város turizmusfejlesztési koncepciója? Miért érdemes Dunaföldvára ellátogatni? Részletek a 26. oldalon.
- ❖ *A szennyvízkezelésnek vannak környezet- és élővízkímélő módjai*, amelyek ráadásul kevesebb pénzt is emésztenek föl. Mennyire becsüljük meg azokat a természetes vizes élőhelyeket, amelyek nem természetvédelmi területen vannak? (Továbbiak a belső borítón.)
- ❖ *Érdemes lenne nagyobb figyelmet* és több pénzt fordítani a viszonylag olcsó vízi szállítás fejlesztésére. Adottságaink megvannak, a Duna vízállása 2–3 hónaptól eltekintve lehetővé teszi a szállítást vízen. (Fontos részletek a 35. oldalon.)

A tejről a tejért

A tej védelmében rendezett sajtótájékoztatót a Tej Terméktanács 2005. december 1-jén. Az Olvasóban most könnyen fölmerül a kérdés, hogy vajon mi a csudának kell a tej védelmében tájékoztatni a sajtó munkatársait, mi a baj a tejjel? A válasz egyszerű, a tejjel semmi baj nincs, helyette velünk, újságírókkal van a baj. A probléma az, hogy számos cikk jelenik meg az újságokban, a tej ellen érvelve, tudományos köntösbe álcázott valótlanokat állítva, ami súlyos károkat okoz a fogyasztóknak és termelőknek egyaránt. A fogyasztók kárára van, hogy valódi tudományos alapok nélkül hiszik el a hazugságokat – persze mit tehetnének, fegyvertelenek,

jóhiszeműek és bíznak a média szavahihetőségében – és megváltoztatják fogyasztói szokásaikat, akár egészségüket is kockáztatva ezzel.

A folyamat másik szenvedő alanya a termelő és feldolgozó, hiszen komoly gazdasági veszteségek érik őket a fogyasztás visszaesése miatt, amit hamis megállapítások generálnak.

Egyetlen fegyvere maradt a szakmai szervezeteknek, a fogyasztóknak saját maguk védelmében: tudósok, szakemberek összefogásával teljes mellszélességgel hirdetni a világnak az igazságot, hogy a hazai TEJ ÉLET, ERŐ, EGÉSZSÉG!

Folyóiratunk egyik célkitűzése, hogy tudományos és szakmai szempontok alapján szolgálja a köz érdekét, ezért több lapszámban is igyekszünk visszatérni a tejre.

B.B.

Meg kell őrizni a biológiai sokszínűséget!

Ha jobban védjük a bolygónkon élő sokféle élőlényt, ezzel védőpajzsot emelhetünk az embert veszélyeztető olyan betegségek ellen, mint az AIDS, az ebola vagy a madárinfluenza, amellet, hogy rengeteg pénzt takarítunk meg az egészségügyi szolgáltatások számláján, állítják a kutatók.

A biológiai sokféleség szétzúzása – kezdve az Amazonas dzsungelén átvezető utaktól, az Afrika eldugott helyein folyó erdőirtásokig – sokkal sebezhetőbbé tette az embereket a vadon világból eredő betegségekkel szemben.

A biodiverzitás nem csak új egészségmegővő kezelések és gyógymódok ígéretes tárháza, de ütköző felületként is szolgál az ember és a betegségeket okozó organizmusok és közvetítőik között, áll a *Diversitas* ne-

vű nemzetközi kutatócsoport tudósainak közleményében.

A felbukkanó betegségek megelőzése a biológiai sokféleség megőrzésén keresztül, sokkal inkább költséghatékony, mint azoknak a vakcináknak a kifejlesztése, amikkel később harcba lehet szállni ellenük, mondták a tudósok a mexikói Oaxacaban, november 9–10-i biodiverzitással foglalkozó konferencián.

A *Diversitas* csoport sürgeti a kormányokat olyan, a biológiai sokféleséget és változatosságot védő politikai kidolgozására, mely a betegség (például a madárinfluenza) állatról emberre áttérésének esélyét szigorúbb kereskedelmi, mezőgazdasági és utazásra vonatkozó rendelkezésekkel igyekszik csökkenteni.

– Nem azon az állásponton vagyunk, hogy le kell zárni a természetet, és jó messzire eldobni a kulcsot – nyilatkozta *Charles Perrings*, az Arizónai Állami Egyetemről. Mi azt mondjuk, hogy az embernek sokkal körültekintőbben, alaposabban kell átgondolnia, mikor szabad fel gazdag biodiverziású területeket.

A történelem arról tanúskodik, hogy mindig is terjedtek át betegségek a vadon élő szervezetekről emberre, az emberi populáció élőhelyeken történő növekedésének hatása miatt a kockázat azonban növekszik – fűzte hozzá.

Szakértők szerint a fajok sokkal szélesebb skálájának megőrzése szintén enyhíthetné a betegségek hatásait.

A civil szerveződésű, párizsi székhelyű Diversitas csoport igazgatója, *Anne Larigauderie* szerint a természet és a biológiai változatosság nyújtotta szolgáltatások értékének alulbecsülése nem mehet tovább.

A biológiai változatosság témakörben a szakértők számos példával éltek, megemlítve a Lyme-kór elterjedését az USA keleti

vidékein. A korábban jelenlévő ragadozók, farkasfélék vagy vadmacskák eltűntek, így a fehér-lábú egerek (*Peromyscus leucopus*) elszaporodtak, melyek a fertőzés fő hordozói. Kínában pedig túlzott mennyiségű rovarölőszer alkalmazása miatt, egyes régiókban kipusztultak a méhcsaládok, az almáskertek megporzására embereket kellett foglalkoztatni. Így tíz ember végezte két kasra való méh munkáját.

Ausztráliában magával vitte a fekélybetegség ellenszerének titkát a kihalt békafaj (*Rheobatrachus silus*), amely az emésztő savak kiiktatásával utódait a gyomrában költötte.

A DIVERSITAS 1991-ben jött létre, mely a biológiai sokféleség elvesztésének, változásának bonyolult tudományos kérdéseire keresi a választ. Célja a biológiai sokszínűség megőrzésére irányuló, nemzetközi, kormányoktól független védőernyőként működő program kialakítása.

Zétényi Zoltán
ForestPress

Mezőgazdaságról cégvezetőknek

Gráf József agrárminiszter a december eleji Cégvezetők konferenciáján tartott általános értékelő előadást az agrárgazdaságról. Beszédében hangsúlyozta, hogy az agrárvezetés fő célja, hogy a vidék értékei fennmaradjanak, a magyar gazdák versenyképesek legyenek az Unió piacán. Emellett a biztonságos, jó minőségű áru előállítása a fő cél, valamint a Magyarországra jellemző kedvező termelési feltételek kihasználása.

Az agrárminiszter a csatlakozás negatív hatásaként emlegette, hogy a silány minőségű termékek előtörték a magyar piacot, amit azonban minden eszközzel meg kell akadályozni.

A kormány 100 lépés programjából 18 vonatkozik a mezőgazdaságra, melyből párat kiemelt Gráf József. Az állattenyésztés fejlesztése mindenképpen napirendre kell, hogy kerüljön. Az elmúlt 15 évben ugyanis elhanyagolt volt ez az ágazat. Optimális ará-

nya a növénytermesztéssel 2/3:1/3 lenne, most azonban mindössze a mezőgazdaság 47%-át teszi ki. Ennek az arálynak javítása érdekében a kormány segíteni kívánja az állattartó telepek tulajdonosainak földhöz jutását, valamint kedvezményes takarmányvásárlással támogatja az állattenyésztőket.

A növénytermesztésben struktúraváltás szükséges. Be kell vezetni a másodlagos energiatermelést, energiafű, bioetanol, biodízel előállítása érdekében.

Korszerűbb mezőgazdasági szaktanácsadási rendszer épül ki a gazdák segítésére, az országban hét tudásközponttal, és a kutatóintézetekkel összhangban.

Az EU-ban tehát sok kihívással küzd a mezőgazdaság, melynek azonban kitartással meg lehet felelni és talán pár év múlva a gazdálkodók is elmondhatják, hogy érdemes volt megmaradni a gazdálkodás mellett.

P.D.

Csonka agrárpénzek

A Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége (MAGOSZ) sajtótájékoztatót tartott november közepén, melyen részt vett *Jakab István*, a szövetség elnöke, *Ángyán József*, a Szent István Egyetem professzora és a hernádi gazdák nevében *Szabó Csaba*.

Az esemény kiemelt napirendi pontja volt a 2005. március 13-án létrejött Megállapodás és annak teljesítése. *Jakab István* elmondta, hogy az agrármegállapodás költségvetési részei nem teljesültek, az ez évi kimaradt állattenyésztési támogatás sem szerepel a jövő évi tervezetben. Az állattenyésztés ágazatának fejlesztése pedig a növénytermesztés szempontjából is kívánatos, melyben az abrakfogyasztók fontos részt képviselnek.

Ángyán József a költségvetés vidékfejlesztési fejezeteiről beszélt, melyben kiemelte,

hogy a kormány 26 milliárd forintot tervez elvonni. A kedvezőtlen adottságú területek 8,5 milliárd forinttal kevesebbel gazdálkodhatnak, az állathigiéniai intézkedések területén pedig 10,1 milliárd forinttal lesz kevesebb a tervezettnél. A legnagyobb érvágást azonban az jelenti, hogy a korai nyugdíjazás lekerült a büdzsé listájáról megszűnik az eredetileg tervezett 4,9 milliárd forintos keret.

A természeti károkat szenvedett hernádi gazdák az előző és a mostani minisztertől kézjeggyel ellátott írásbeli ígéretet kaptak arra, hogy a saját hibájukon kívül keletkezett 1 éves árbevétel kiesést a tárca pótolni fogja. Ez azonban még a mai napig sem következett be.

Így a MAGOSZ szerint az FVM-mel kötött tavaszi megállapodás jó indulattal mérve is csak 50%-ban teljesült. **P.D**

Mediterrán megállapodás

Az EU és a 9 mediterrán ország – Marokkó, Algéria, Tunézia, Egyiptom, Palesztin Nemzeti Hatóság, Izrael, Jordánia, Libanon, Szíria – között zajló kereskedelmi tárgyalások november közepén kezdődtek meg, ahol szó volt minden mezőgazdasági termékről, valamint kereskedelmen kívüli ügyekről is, mint például a vidékfejlesztés, minőségpolitika, vagy a keres-

kedelem technikai akadályai. A barcelonai folyamat részeként egy úgynevezett euro-mediterrán mezőgazdasági térkép létrehozásáról született megegyezés. *Célja, hogy 2010-ig széles körű kereskedelmi liberalizáció jöjjön létre, bár a szükséges előkészületek miatt az egyezmény 2007. január 1-jétől lesz érvényben.* Az agrárkereskedelmi tárgyalások nyomán a mediterrán or-

szágokból beérkező import 2,4 milliárd euró értékű lesz, mely az összimport 5,3%-a, az EU-ból kiáramló export pedig 3,7 milliárd euró (a teljes export 6,4%-a). Tunézia, Marokkó és Izrael a következő év januárjában kezdi meg a tárgyalásokat az EU-val, Egyiptom pedig februárban. A többi országgal való tárgyalás még további előkészületektől függ. **P.D.**

Tudatos vásárló leszek!

Manapság, amikor sajnos egyre többet nézünk tévét, egyre inkább befolyásolnak a reklámok. Sokszor anélkül, hogy észrevennénk. Emellett sokan azt vallják magukról, hogy ők bizony nem engednek a hirdetések csábításának, a statisztikák mégsem ezt mutatják.

Az Európai Bizottság Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Főigazgatósága támogatásával megjelent a „*Tudatos vásárló leszek!*” című kiadvány, mely az Európai Unió középiskolás diákjainak készült. A kiadvány célja, hogy a fiatalokat megtanítsa a helyes fogyasztói magatartás elsajátítására, vala-

mint arra, hogy tudatosítsák magukban, hogy mi- nek alapján állítják össze fogyasztói kosarukat. Emellett tájékoztat a fogyasztói jogokról is. Fontos, hogy már a vásárláskor gondoljunk arra, hogy a fogyasztási cikk mekkora részét kell kidobnunk vagyis, hogy a termék megvásárlásával mennyi szemetet termelünk.

A kiadvány a 2005/2006. tanévben 35 000 példányban került a középiskolákba, mely remélhetőleg hasznos „tananyag” a nebulók és talán még tanáraik számára is.

P.D.

Egy mindenkéért

A Magyar Innovációs Szövetség (MISZ) immár kibővült az Agrár Innovációs Tagozattal. Az Agrár Innovációs Szövetség, az Agrárkutató Intézmények Országos Szövetsége és tizenöt további agrár innovációs szervezet közös javaslatot fogalmazott meg, hogy összevontan működhessen a MISZ tagozataként. A tagozat több mint 70 intézményi taggal rendelkezik és az összes magyar agrárinnovációs szer-

vezetet tömöríti. Célja, hogy az ágazat szereplőinél növekedjen a gazdasági siker, melyet az innováció fokozásával érhetnek el. Kiemelt területek az élelmiszeripar, a nem élelmiszer célú termelés és a vidékfejlesztés. Jó minőségű, versenyképes termék előállítására az ország területének 60%-a alkalmas, így nagy gazdasági lehetőség rejlik a földben, és ezáltal az élelmiszeriparban. A mai vállalatok

nagy része nem tud a korszerű termelési és feldolgozási módszerekről, a termelésbe bevont inputok használati értékéről, így az előállított termék sem lesz versenyképes a piacon. A tagozat működésének célja ezen gazdálkodók, vállalatok segítése. Emellett a fejlesztések gyors megvalósulását szolgáló informatikai háttérrel is fejleszteni kívánja.

P.D.

Romániai biogazdálkodók VI. konferenciája

A Romániai Biogazdálkodók Egyesülete immár VI. konferenciáját tartotta Kolozsváron, nemrégiben.

Az Agrártudományi és Állatorvosi Egyetemen több mint 300 biogazdálkodó, illetve szimpatizáns és a társ ökoszervezetek képviselői vettek részt Románia legnagyobb ökoszervezetének hagyományos éves rendezvényén. Külföldről Szlovákiából, Svájcban és Magyarországról érkeztek vendégek.

A magyar ökogazdálkodókat a Sárközy Péter Alapítvány a Biokultúráért közhasznú alapítvány ötfős delegációja képviselte. Az alapítvány elnöke mellett *Bodnár György* ökogazdálkodó, a Kelet-magyarországi Biokul-

túra Egyesület elnöke és felesége, valamint *Hubai Imre*, a 2004. év biogazdája, a Sárközy Péter Emlékérem 2005. évi kitüntetettje és felesége vett részt a konferencián.

A nyitó előadást *dr. Cornel Man* professzor, a BIOTERRA elnöke tartotta. Beszámolt az 1997-ben 26 romániai és 4 svájci biogazdálkodó által létrehozott egyesület egy éves tevékenységéről, az ökogazdálkodás nemzetközi helyzetéről. Az egyesület tagsága ma már több mint 14 000 (!) jogi, illetve természetes személy. Az általuk megművelt terület 32 000 ha, mely a romániai 75 000 ha ökotermület mintegy 43%-a. Az egyesület a múlt évben létrehozta az első román ellenőrző szervezetet, az

Ecoinspectet. Vezetője a biomozgalom régi elkötelezett híve, *dr. Lőrincz Piroska* agrármérnök. (Ennek a szervezetnek volt egyik alapító társtulajdonosa a magyar Biokontroll Hungária Kht ügyvezető igazgatója, *dr. Roszik Péter*.)

A romániai, erdélyi bioszervezetekkel ápoltt jó kapcsolat, együttműködés elismeréseként Bodnár György, a Sárközy Péter Alapítvány kurátora kapta idén a BIOTERRA „Diplomá de Fidelitate”, a „hűség” diplomáját.

A tanácskozás munkacsoportonként folytatódott, a résztvevők érdeklődésük szerint vettek részt a biogabona és –gyümölcs termékek értékesítése, az állati eredetű biotermekek értékesítése és a biominősítés és ellenőrzés nevű szekciókban.

A munkacsoportokban elhangzottak összegezése alapján kijelölték azokat a további tennivalókat, melyek az ökotermelés fejlesztését és a bioélelmiszer fogyasztás növelését segítik elő Romániában.

A konferencia lehetőséget adott arra is, hogy a magyarországi résztvevők találkozzanak az egykori Biokultúra Egyesület erdélyi

helyi csoportjainak (11 ilyen volt) vezetőivel, a „Marosvásárhelyi Biokertész Csoport” egyesület Boros Csaba vezette delegációjával, a kolozsvári Bioklub tagjaival, valamint, a Kovászna Megyei Biokultúra Egyesület *Bíró Zoltán* elnök vezette delegációjával.

A megbeszélések során a magyarországi résztvevők ismételten hangsúlyozták, hogy a Kárpát-medencei ökoszervezetek szövetségének szervezését, – amelyet a Sárközy Péter Alapítvány kezdeményezett – folytatni szükséges.

A konferencia egyik ünnepélyes mozzanata volt a legjobb eredményt elért biogazdálkodók kitüntetése, a Bioterra oklevelek átadása.

A húsz kitüntetett között volt a Transszylvániai Agrártermelők Szövetségének holtmarosi elnöke, *dr. Bócz István* állatorvos is.

A Bioterra VI. konferenciáját *Albert Imre* és munkatársai szervezték. Jó hangulatban, szakmailag hasznosan zajlott le. A rendezvényt a svájci SECO támogatta.

Dr. Solti Gábor

Sárközy Péter Alapítvány a Biokultúráért

Szúkárosítás Nyugat-Magyarországon

Bár a szú percegését nem lehetett hallani, az általa okozott kár szemmel látható volt azon a nemzetközi sajtótájékoztatóval egybekötött terepi bemutatón, melyet az Állami Erdészeti Szolgálat szervezett az ország nyugati részén, Iváncon. Az osztrák károsítások után hazánkban is nagy méreteket öltött a rágás, melynek véget kell vetni.

A pár milliméteres rovar elszaporodása akkor figyelhető meg, amikor az erdők fái valami miatt legyengülnek. Ezt okozhatja szél, hó, tartós szárazság vagy betegség is. A szú főként a fenyveseket támadja meg, kedvenc eledele a lucfenyő.

Az ellene való védekezés legjobb módszere a megelőzés. Úgynevezett gyantafolyások találhatóak a fákon ott, ahol a szú lyukat fűrt. Persze a gyanta más okokból is megjelenhet a fán, mégis jobb, ha gyanakszunk. A fertőzött fákat ki kell vágni, és el kell szállítani a területről. November és március között a fát az erdőben is lehet tárolni, akkor a bogár nem szaporodik. (Igaz, ez idő tájt a fatolvajok, és nem a szú veszélyezteti a fát.) Ha a károsítás már nagy méreteket öltött, az Erdészeti Hatóság engedélyezésével tervet kell kidolgozni a fakitermelésre.

Feromoncsapdát is alkalmazhatunk, ezt az eljárást azonban a szakemberek a károsított területek felszámolása után javasolják, hogy a kikelő nemzedék szaporodását figyelemmel kísérjük és meggátoljuk.

Az Állami Erdészeti Szolgálat felhívja minden erdőtulajdonos figyelmét, hogy ha területén károkat észlel, haladéktalanul kezdje meg a tisztítást. Ha bárki, aki az erdőben jár, találkozik a jelenséggel, értesítse az erdészeteket, hiszen a szép környezet, egészséges fák mindannyiunk érdeke. (A Nyugat-Magyarországi erdőkárokról a 28. oldalon olvashatnak.) **P.D.**

Bor és tudomány

Minden évben megrendezik 1997. november 3. óta a Magyar Tudomány Ünnepe című rendezvénysorozatot, melynek kezdeményezője a Magyar Tudományos Akadémia volt. A bő egy hónapos program célja, hogy az ország számára kiemelje, középpontba helyezze a tudományt és annak fontosságát.

Az ünnep keretein belül rendezte meg a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium a „Szőlő- és borágazat kutatási perspektívái” című konferenciát, melyen számos kutató, egyetemi tanár tartott színvonalas előadást.

Az ágazat sajnos a túlélésért küzd, reménytelenek a kilátások, főleg a termék értékesítése körül. *Benedek Fülöp*, az FVM közigazgatási államtitkára megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy az ágazat fő problémája abban áll, hogy a rendszerváltás óta nem alakult át a gondolkodásmód annyira, mint amennyire azt a körülmények szükségessé tették. Kedvezőtlen folyamatok tapasztalhatók a borhamisítás területén, és nagy gondot okoz a marketing hiánya. Hatékony segítség lehetne a termelők összefogása, érdekkülönbségeik egyeztetése és kiegyenlítése.

Ma a kutatók fő feladata, hogy segítsék a magyar bor újbóli elismerését, hiszen tudjuk, hogy számos külföldi bornál, melyeket előszeretettel fogyasztunk, sokkal jobb borokat készítenek mi, magunk. Ezt azzal tudjuk elérni, ha egyedi, magyar szőlőfajtákat termesztünk. Ehhez szükséges visszahozni az ültetvénybe a régi magyar fajtákat, tájfajtákat. A fajtagazdagság megőrzése mellett a kutatás a nagy termésbiztonság elérését tűzi ki céljává, mely azt jelenti, hogy a szőlő ellenálló legyen a betegségekkel szemben, nagy legyen a cukorfelhalmozás, kisebb, laza fürtök teremjenek. A jó termés azonban nemcsak a szőlőfajtan múlik! Megfelelő technológia, növényvédelem, növényápolás, talaj-erőgazdálkodás szükséges a sikerhez.

Bár manapság sok helyen azt hallani, hogy nincs elég pénz, egy ágazathoz kapcsolódó kutatás szerepe meghatározó annak fejlődése szempontjából, melyet az FVM támogat. Hiszen a végső cél mindig az, hogy jó minőségű termék kerüljön a boltok polcaira, és a vásárló is elégedett legyen!

P.D.

A bor elkötelezettjei

November 29-én az Országos Mezőgazdasági Könyvtárba látogatott a Vinum Ister Granum Borlovagrend az Ászár-Neszmélyi borvidékről. Ők az elsők, akik közt határon túli magyarok és szlovákok is vannak, éppen ezért választottak maguknak latin nevet, hogy a megnevezésben igazságosan járjanak el. (A lovagrend

létrehozásának gondolata 2001-ben fogalmazódott meg, amikor felavatták az Esztergomot és Párkányt összekötő Mária Valéria hidat, hogy az itt született értékeket még jobban megbecsüljék.) Az ötlet végülis 2004. december 21-én valósult meg.

Az ászári borvidék valamikor a móri borvidékhez

tartozott. Homokos, könnyű talaja nem ideális a minőségi szőlőtermelésre, így a borvidéken inkább Neszmély és környéke adja a borok zamatát. Neszmélyen a római kor óta szőlőtermesztés folyik. A történelem során többször is kipusztultak az értékes vesszők, hol háború, hol elnyomás, hol betegség miatt. Azonban a

helyiek mindig törekedtek arra, hogy visszahozzák az értéket. Már a 17. században külföldön dicsekedtek a hegy levével, a neszmélyi bor híre Németországba, Franciaországba és Lengyelországba is eljutott. Egyesek szerint voltak olyan külföldi kereskedők, akik tiltakoztak, hogy be-

kerüljön az országba a bor, mert olyan finom és keresett volt, hogy ők nem tudták eladni saját portékájukat. A vidék borai ma is népszerűek, tavaly például a Lufthansa összes járatán neszmélyi bort ihatott az utazóközönség. A Kamocsay Ákos jegyezte Hilltop Rt. borait az

angol piacon sikerült bevezetni. A Hilltop Neszmély Rt. nemcsak hazánkban, de külföldön is bizonyítja, hogy borai bárhol a világban megállják a helyüket, hiszen számos hazai és nemzetközi versenyen nyer előkelő díjakat. Így Angliában a külföldiek számára „kimondhatat-

lan nevű” Csereszegi Fűszeres borával aratott, hazánkban pedig a tavalyi „Év pincésze” lett. Ezzel a háttérrel méltán kerülhet az Unió piacára a jó magyar bor.

A borlovagrend állandó szakmai képzéseket, tanfolyamokat szervez, és a mostanában népszerű borversenyeken is kiveszi a részét, mely jó tapasztalatcsere a résztvevőknek. A Vinum Ister Granum tervezi, hogy a jövőben borutat hoz létre, melynek segítségével az érdeklődők megismerhetik a vidék híres-neves termékeit, helyi jellegzetes ételek kíséretében. **P.D.**

A Gerecseháti Hegyközség a fehérbor Villánya!

Gerecseháti Hegyközség 2000-ben alakult. Lábatlanon a legnagyobb létszámú civil szervezet. Hegyközségünk magába foglalja Nyergesújfalu és Bajót szőlőtermelőit. Sőt, 2006-tól területünk Tokoddal, Táddal, Mogyorósbányával bővül. Taglétszámunk az idén már elérte a 129 regisztrált főt. A vezetőség kéthavonta ülészik, közgyűlést idén 3 alkalommal is tartottunk. A tavaszi taggyűlésünkön a legfontosabb napirendi pont volt a vezetőség megválasztása, mely az alábbi személyekből áll:

Elnök: Nyergesi Rezső;

Alelnök: Török István, Török János;

Hegybíró: Bartos Kálmán;

Választmányi tagok: Boda Csaba, Vénusz János, Balogh György, Katona Gyula, Kovács Ferenc, Pehely Gyula, Vincze Ferenc.

Számos rendezvényt tartottunk az idén. Helyi borversenyek voltak Bajóton, Lábatlanon, Nyergesújfaluban. Hegyközségi borverseny is rendeztünk 2005-ben.

A 2000-ban alakult hegyközségben működő pincék közül két pincét emelnék ki: *Kocsis Andrásét*, aki a hagyományokat őrző *Kanberki pincesoron* hagyományos módon, jó állapotú, 100 éves német présével sajtolja a szőlőt és kitűnő borait fahordókból kínálja.

A *Bartos Pincétől* pedig gyönyörű panoráma nyílik az esztergomi Bazilikától egészen a szlovákiai Szógyénig. Ebben a pincében a borkedvelők akár a legújabb borkészítési technikát is megtekintethetik és megkóstolhatják a reduktív technológiával készült borokat.

Bartos Kálmán
hegybíró

2005-ben az év borásza: Vincze Béla

A magyar borok jogosan követelnek helyet a világban. A Borakadémia tagjai titkos szavazással Vincze Béla mel-

lett döntöttek kitűnő egri borai alapján. Vinczéék vállalkozásukat a nulláról kezdték. Volt időszak amikor elkeseredésében abba akarta hagyni a borászkodást, aztán mégis folytatta. Hitek és sikeres pályázatok követték ki útját. Vincze Béla a sikeres jövőben, az egri termőtájban és az Egri bikavérben bízunk.

(Képeinken az év borásza és pincéjének részlete.)

T.E.

Harcegra készen!

Az Európai Unió Bizottsága sikeres megállapodásként ünnepelte az agrárminiszterek tanácsának ezévi utolsó ülését november 24-én Brüsszelben. *Ezzel egyidőben az európai cukorgyártás „gyásza” kezdődött el. A három napos tanácskozás sorsdöntő fontosságú témája az európai cukorrendtartás piaci alapokra történő helyezése volt.* Az európai cukorpiac átalakítása a 2005-ban bejelentett közös agrárpiaci reform utolsó eleme.

A megállapodás hátterében a WTO

A reform hátterében *a világkereskedelmi tárgyalások* állnak. A cukorpiaci rendtartás az Európai Unió legrégebbi és legmerekvebb rendtartása. A jelenleg is érvényes kvótarendszer szabályozásai alapján a tagországok „A” és „B” cukorkvótával rendelkeznek. Az „A” kvóta eredetileg a belső fogyasztás fedezete, a gyáraknak a megtermelt cukor után az intervenció ár 2%-ával megegyező illetéket kell fizetni, míg a „B” cukorkvótát a termésszínvonal kedvezőtlen hatásának kiküszöbölésére hozták létre, 37,55%-os illeték fizetése mellett. A befizetett illetékből nyújt a Bizottság közösségi szinten támogatást az exporthoz, pályázatos úton. A kvótán felül termelt mennyiség „C” cukornak minősül, amelyet támogatás nélkül szabad csak exportálni.

Az Európán kívüli cukortermelők Brazília vezetésével eljárást kezdeményeztek a WTO-ban az EU ellen. Véleményük szerint, az Unió a „C” cukor rendszerével megsérti az export támogatások korlátozására vállalt kötelezettségeit. Ezt azzal magyarázzák, hogy mivel a támogatások miatt a belső árszint a világpiaci ár háromszorosa, a termelők érdekeltté váltak a túltermelésben, és mert az EU az „A” és „B” kvóta keretében termelt cukor alapján beszedett illetéket keresztfinanszírozásra használja fel. A WTO szerint így az EU a C kvóta keretében exportált cukorhoz közvetett módon támogatást nyújtott a termelőinek, ami illegális a világkereskedelmi egyezmények értelmében. A WTO panel 2005 januárjában született első elmarasztaló ítélete ellen ugyan az EU fellebbezett, de legkésőbb 2006 közepéig változtatni kell a jelenlegi uniós cukorrendtartáson.

Az kézen fekvő, hogy az Unió nem mondhat le a cukor exportjáról és azt sem vállalhatja fel, hogy a WTO illegálisnak minősítse az exportját. Így egyértelművé vált a reform szükségessége. A vészesen közeledő, decemberi hong kong-i WTO tárgyalásra alku pozícióba kellett kerülnie az EU-nak, ezért a Bizottság kénytelen volt a reformokat megsűrgetni.

A cukorreformot sürgeti az Uniónak az EBA-egyezmény (Mindent csak fegyvert ne! – Everything But Arms) keretében tett ígérete is. Ez az erősen politikai indíttatású kezdeményezés a fejlődő országok megsegítésére irányul oly módon, hogy a fejlett országok bármilyen kedvezményt adhatnak a fejlődő országoknak a gazdasági és politikai stabilizációjuk előmozdításáért kivéve a fegyverszállítást. Ez alapján a legkevésbé fejlett országok 2007-től 20%, 2008-tól pedig 0% vámmal szállíthatnak cukrot az EU-ba, mennyiségi korlátozás nélkül. A jelenlegi nagy belső piaci árak több fejlődő országok olyan jelentős termelésbővítésére ösztönöznenek, ami a jelenlegi rendtartás megváltoztatása nélkül a közösségi piacon rövid időn belül hatalmas cukorfelesleg megjelenését eredményezné.

A radikális javaslatoktól a kompromisszumig

A Bizottság eredeti előterjesztése alapján összesen 39%-kal csökkent volna a fehér cukor intervenciós ára, két lépésben. A termelők kompenzálása a Bizottság az árcsökkenés 60%-ának megfelelő közvetlen jövedelemtámogatást javasolt, valamint kidolgozott egy ún. szerkezetátalakítási támogatást is azoknak a cukorgyáraknak, amelyet a kvótavisszaadás mellett döntenek. A tárgyalások kezdetekor a brit elnökségnek 11 tagállam ellenzésével többségével kellett szembenéznie. Természetesen a harc a kisebb árcsökkentés és a bőkezűbb kompenzációért folyt. A tárgyalások során Magyarország például ragaszkodott a kisebb, 25%-os árcsökkentéshez és ahhoz, hogy a szerkezetátalakítási támogatásból a termelők is részesüljenek.

A tárgyalások végeredményeként a Tanácsnak sikerült egy kompromisszumos megoldást elfogadni. Az ülés első napján az agrárminiszterek megállapodtak, hogy a reformokra szükség van és politikai döntést kell hozni, amely november 24-én délután 3 órára született meg.

Ennek értelmében 2 év helyett, 4 éves időszak alatt 36%-kal fog csökkenni a cukor intervenciós ára (-20%, -5%, -5%, -6%). A kö-

zösségi intervenció fokozatosan átalakul magántárolási rendszerre. Az új rezsim végső bevezetéséig az átmeneti időszakban az intervenció a referencia ár 80%-áig és maximum 600 ezer tonnáig terjedhet ki. Ezen túl kompromisszum alakult ki a kompenzáció területén is. *A miniszterek az árcsökkenés 64,2%-os szintjén állapították meg a kompenzáció mértékét*, ami a termeléstől elválasztott közvetlen jövedelemtámogatás-ként kerül majd kifizetésre a területalapú támogatások borítékai mellé képzett speciális borítékból, a bázisidőszakban elért átlagos termésmennyiségek alapján. A tíz új tagállamot pontosan annyi kompenzáció illeti meg, mint a 15 régi tagállamot. A kifizetés módjáról nemzeti szinten lehet dönteni, azaz a kompenzációs támogatást egyszerűen hozzá lehet tenni a területalapú támogatáshoz, így egységesen minden regisztrált termelő megkapja, vagy kifejezetten a cukorrépa-termelők részesülhetnek csak a támogatásból.

A kényszerű kvótacsökkentés helyett a Bizottság ösztönözni kívánja a cukorfeldolgozók önkéntes szerkezetátalakítását, ezért létrehozna egy *szerkezetátalakítási alapot*. *A támogatás évenként változó mértékű lesz, az első-második évben 730 euró/t, 625 euró/t és 520 euró/t* (ez mintegy 100 euró/tonnával több, mint a Bizottság eredeti javaslata). Ezzel a Bizottság azt szeretné elérni, hogy a kevésbé versenyképes vállalkozások minél hamarabb beszüntessék a tevékenységüket. A szerkezetátalakításnál elsőbbséget élveznek a közös agrárpolitika szabályozása alá nem eső termékek (például a bioüzemanyagok) gyártása, amire a képzett alap 75%-a fordítható. A szerkezetátalakítási támogatás igénylésének a feltétele a tagállam által elfogadott üzleti terv, valamint a reformot ellenző tagállamoknak sikerült elérni, hogy a *szerkezetátalakítási alap minimum 10%-a a termelőket és géptulajdonosokat illesse meg*.

A megállapodás kiterjeszti a kvótarendszert 2014/2015-ig, amelyből kikerül a vegyiparban és a gyógyszeriparban felhasznált cukor. A reformok bevezetésével az Európai Unióban összesen körülbelül 5 millió tonnával csökken a jelenlegi cukortermelés, a Bizottság számításai szerint.

Balogh Beáta

Visszapillantás az élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó gyorsriasztó rendszerre

Az Európai Parlament és a Tanács 2002. január 28-i 178/2002/EK rendelete negyedik fejezetének 1. szakasza egy gyorsriasztó rendszer (Rapid Alert System for Food and Feed), mint hálózat létrehozásáról rendelkezik, melynek 2004. évi munkájáról (értesítések száma, termékkategóriák és főbb veszélyforrások szerinti megoszlása, kerétszeti eredetű termékek speciális vonatkozásai) a májusi és a júniusi számainkban már olvashattak. E számban egyes növényi és állati termékekkel kapcsolatos eseményekkel foglalkozom részletesebben.

Bevezetesként mindenekelőtt néhány alapfogalom tisztázása szükséges.

A gyorsriasztó rendszer brüsszeli központja abban az esetben, ha a tagországi kontaktpont jelzése alapján, a már piacon lévő kifogásolt élelmiszer vagy takarmány az emberi egészségre azonnali beavatkozást sürgető veszélyt hordoz, riasztási értesítést, „*riasztást*” (*alert notification*) küld. A riasztás célja a tagországok értesítése, hogy ellenőrizni tudják, vajon a veszélyforrást hordozó termék megjelent-e már az ő piacukon is?

Ha egy hatósági vizsgálat a tagországok piacaira még nem került élelmiszerral,

vagy takarmánnyal kapcsolatos problémát fed fel, amely nem jelent azonnali élelmiszer-biztonsági kockázatot, akkor a RASFF központ „*tájékoztatást*” (*information notification*) küld a hálózat tagjai részére. Ez az eset legtöbbször akkor fordul elő, ha az áru vizsgálatára, a kifogás megállapítására és ezt követően az áru beléptetésének visszautasítására a közösség határállomásainak valamelyikén került sor.

A 2004. évi értesítések (riasztások és tájékoztatások) – Magyarország szempontjából is fontos – *termékkategóriái* közül ötöt emelek ki, *a hús és hústermékeket, a baromfi és baromfi termékeket, a takarmányokat, a gabonaféléket és a sütőipari termékeket, a tejet és a tejtermékeket* (1. táblázat). Az öt termékkategóriából az első kettő 2002-ig egy kategóriába tartozott, 2003-tól azonban két csoportra bontották a hús és hústermékeket. A felosztás indoka volt, többek között, hogy az értesítések száma az összes hús és hústermékek között az elmúlt öt évben megötszöröződött. A gabonafélék és sütőipari termékek értesítéseinek száma ugyanezen időszakban négyszereződött, a tej és tejtermékekre vonatkozóan a növekedés csupán kétszeres

volt. A takarmányra vonatkozó értesítések száma közel azonos maradt.

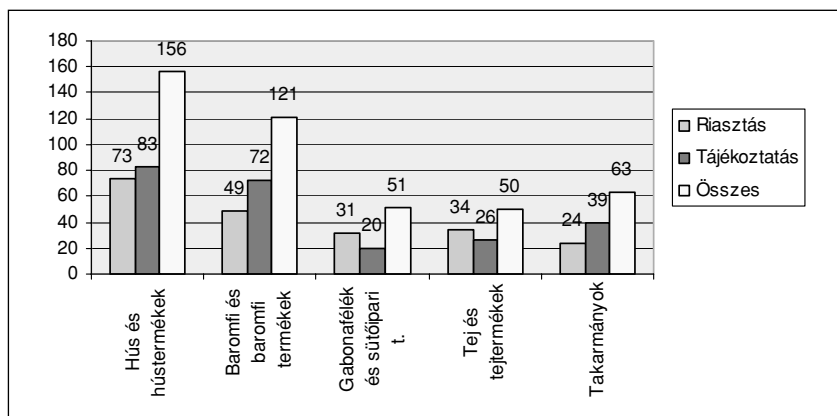
Az elmúlt két év adatainak változását a 1. és 2. ábra szemlélteti. 2003-ban és 2004-ben a hús és hústermékekkel kapcsolatos riasztások és tájékoztatások száma lényegében változatlan maradt. A baromfi és baromfi termékekénél a riasztások száma az elmúlt évben jobban növekedett (168%), a tájékoztatások száma alig változott (107%). Hasonló tendencia érvényesült a gabonaféléknél és a sütőipari termékekénél, a riasztások száma jobban nőtt (124%), a tájékoztatások száma minimálisan emelkedett. A tej és a tejtermékek csoportjánál a riasztások és tájékoztatások száma 1,4-szeresére nőtt. A takarmányoknál körülbelül ugyanakkora aránnyal nőtt a riasztások száma, mint amennyivel csökkent a tájékoztatásoké.

Három termékkategória esetében (gabonaféléknél és a sütőipari termékekénél, tej és a tejtermékekénél és takarmányoknál) az élelmiszer-biztonságot fenyegető veszély felfedése döntően (80–95%-ban) a piaci vizsgálatok eredménye. A hús és hústermékek esetében a vizsgálatok közel 25%-a, baromfi és baromfi termékekénél 40%-a a

1. táblázat: A 2004. évi értesítések termékkategóriák szerinti megoszlása (%)

hús és hús termékek (kivéve baromfi)	6,1	gabonafélék és sütőipari termékek	2,0
baromfi és baromfi termékek	4,7	tej, tejtermékek	1,9
takarmány	2,3		

1. ábra: 2004. évi értékesítések számának alakulása

határon történt, amit az áru visszautasítása követett.

A hús és hústermékek 2004. évi értesítések keletkezési hely szerinti – tehát a problémát felfedő ország – elemzése azt mutatta, hogy a legtöbbet Olaszország (34), Norvégia (30), Németország (19), Franciaország (16) és Dánia (16) küldte a DG SANCO számára. A kifogásolt termék származási helye szerinti statisztikában Németország (24), Spanyolország (20) és Brazília (19) jártak az élen. Ebben a vonatkozásban országunk 1 esettel (*Salmonella Typhimurium* jelenléte vesepecsenyében) szerepelt.

A hús és hústermékeknél a mikrobiológiai eredetű okok voltak a legkirívóbbak. *Salmonella* fajok miatt jelentkezett a legtöbb kifogás, az esetek közel 50%-ában. A tagállamok szakértői 2004. évben 16 *Salmonella* fajt izoláltak. A *Salmonella Typhimurium* esetében a DT 104 szerotípus volt a leggyakoribb. *Listeria monocytogenes* előfordulását állapították meg a kifogásolt esetek minden tizedikében. Az *Escherichia colit*, illetve annak verotoxint termelő változatát is megtalálták húster-

mékekben. A *Yersina enterocolitica* szeletelt füstölt sonkában volt jelen.

Bizonyos esetekben – marha és borjúhúsnál – a BSE-teszt hiánya okozott problémát. Szudán 1 festékanyagot találtak kolbászfélében. Fagyasztott borjúhúsban ethiont (0,051 mg/kg), míg sonkából etilén-glikolt mutattak ki. Más esetben a nitrát és nitrit magas töménysége, illetve a nitrofurane metabolitjai, a furazalidone és nitrofurazon jelenlétét kifogásolták. Egyes esetekben a nem megfelelő szállítási hőmérséklet vagy az elégtelen jelölés is előfordult.

A baromfi és baromfi termékek 2004. évi értesítések keletkezési hely szerinti elemzése azt mutatta, hogy a legtöbb értesítést Spanyolország (29), Hollandia (19) és Norvégia (18) küldte a DG SANCO számára, míg az eredet szerinti rangsort Brazília (45) vezeti. Magyarország öt esetben jelezte a Romániából érkező csirkemellnél, csirkefilénél a *Salmonella ssp.*, illetve a klóramfenikol jelenlétét. Három alkalommal – a magyarországi eredetű kacsá-, libamell, pulyka-, csirkefilénél – a *Salmonella ssp.*, a

Campylobacter ssp., egy alkalommal a klóramfenikol antibiotikum okozott gondot.

A baromfi és baromfi termékek kifogásainak egyharmadát a *Salmonella* fajok, 20%-át a *Listeria monocytogenes*, 10%-át a *Campylobacter* fajok adták. Néhány esetben a *Clostridium botulinum* is előfordult.

A 2004. évi adatok, tapasztalatok figyelembe vételével az Európai Unió módosította a 2003. november 17-i az Európai Parlament és a Tanács 2160/2003/EK rendeletét a szalmonella és egyéb meghatározott, élelmiszerből származó zoonózis-kórokozók ellenőrzéséről. A Bizottság 2005. június 30-i 1003/2005/EK rendelete rendelkezik a *Gallus gallus* fajba tartozó tenyészállományokban egyes szalmonella-szerotípusok gyakoriságának csökkentésére irányuló közösségi célkitűzés tekintetében. Öt szalmonella szerotípus, a *S. Enteritidis*, *S. Hadar*, *S. Infantis*, *S. Typhimurium*, *S. Virchow* esetében különös figyelmet kell fordítani a tenyészállományokra. 2009. december 31-ig 1%-ra, vagy az alá kell csökkenteni a legalább 250 egyedből álló felnőtt tenyészállományokban a pozitív egyedek arányát.

A tej és tejtermékekre a kifogások leggyakrabban Franciaországból (9), Olaszországból (8), Hollandiából (6) és Norvégiából (6) érkeztek. A származási hely szerinti listát Franciaország (14), Olaszország (7) és Spanyolország (6) vezeti. Magyar eset nem fordult elő 2004-ben.

A legtöbb gondot a *Listeria monocytogenes* jelenléte

okozta sajtokban (38%). Néhány esetben *Bacillus cereus* találtak joghurtokban és gyermektápszerben, *Escherichia colit*, *Staphylococcus aureus*, *Salmonella ssp.*-t sajtnban, túróban.

Klóramfenikolt 6 esetben mutattak ki tejporban, tej koncentrátumban.

Gabonaféléknél és a sütőipari termékeknél a legtöbb bejelentés Németországból (14), Olaszországból (8) és Ausztriából (7) való. Olaszországból származó termékek kapcsán jelentették a legtöbb (mintegy 40%) negatív visszajelzést.

A penészgombák által termelt mikotoxinok közül az aflatoxinok, a fumonizin és az ochratoxinok is előfordulnak a szennyezett gabona-termékekben. Az aflatoxin kukorica lisztben, fekete rizsben, és szezámós tészta termékben volt jelen. A fumonizint kukorica kásában és egyéb kukorica termékekben említették, míg az ochratoxin-t müzliből mutatták ki. Három mintában az *Aspergillus glaucus*, illetve más *Aspergillus* fajok is fertőztek. A *Salmonella* a tíz tojásos tésztából volt kimutatható.

A különféle tésztákban megjelent a Szudán 1 és Szudán 4 karcinogén festék is.

A **takarmányok** miatt Finnország (13), Németország (11) és Svédország (11) nyújtott be kifogást a DG SANCO-nak, míg a legtöbb holland eredetű takarmány tétel (14) nem bizonyult biztonságosnak. Magyarország egy Grönlandból származó, Németországon keresztül beérkező klóramfenikol tartalmú halisztet talált nem elfogadhatónak. Észtországban három nem engedélyezett, szerves szelént tartalmazó magyar takarmány tételt kifogásoltak.

A *Salmonella* fajok előfordulása volt a leggyakoribb a takarmányokban (33%), összesen 14 fajt izoláltak.

Nem engedélyezett adalékok jelenléte miatt 10 alkalommal emeltek kifogást (például szalinomicin, szerves szelén). Dioxint találtak melaszban, HCH alfát premixben, klóramfenikolt hal és szarvasmarha tápban, heptaklórt malachizáló tápban.

A RASFF központ a legtöbb esetben közli a kifogásolt áru szállítójának, előállítójának nevét és címét, így a MÉBIH által vett riasztástovábbításakor az illetékes

magyar hatóság azonosítani tudja a vizsgálandó, ellenőrzendő belföldi exportórt, vagy feldolgozót.

A RASFF intézményhálózatába való bekapcsolódás már most – egy éves uniós gyakorlat után is – tanulsággal szolgál. A tapasztalatok alapján mind a hazai hatóságok, mind a vállalkozói szféra figyelmét célszerű felhívni, hogy a közösség ügymenetét, ellenőrzési és minősítési rendszerét kevésbé ismerők a váratlan, általában komoly gazdasági szankciókkal, károkkal járó, kellemetlen meglepetéseket elkerülhessék.

2004-ben csak május 1-től regisztrálták Magyarországot, ez időponttól 25 tagúvá bővült az EU gyorsriasztási rendszere. Valószínűsíthető, hogy a Magyarországot is érintő riasztások, tájékoztatások száma több lesz a 2004. évinél (9 riasztás és a 14 tájékoztatás).

A 2004. évi adatok feldolgozásában a MÉBIH RASFF részleg munkatársa Tardos Katalin segítette munkámat.

Dr. Maczák Béla
Magyar Élelmiszer-
biztonsági Hivatal

Kereslet – kínálat, tárolási nehézségek és vasúti kocsi hiány

Amikor az olvasóhoz kerül ez a cikk, talán az adatok nem lesznek pontosak, a betakarítás rég befejeződik, a gondok azonban – gyanítom – még megoldatlanok lesznek. 2005. november 3-án a Betakarítási Bizottság tájékoztatót tartott a betakarításról és a tárolásról. A szeptemberi,

októberi napsütéses, szokatlanul meleg ősze kedvező volt a mezőgazdasági munkákra. A termés nem fagyott el, a szőlő nehezen de cukrosodott még egy kicsit, a gazdák még várhattak a betakarítással, a hivatalnokok és raktártulajdonosok is kaptak plusz 2 hónapot arra, hogy fölkészüljenek

a raktározásra. A tökéletes felkészülés azonban most is elmaradt. 2004-ben csatlakozásunk hajnalán mindenki Messiásként várta az Európai Unió már-már haldokolva működő intervenció rendszerének bevezetését hazánkban. A Messiás nem jött el. Mára sokan belátták, hogy pusztán a gabona intervencióra számítani súlyos hiba, csapda, melyből kikerülni nehezen lehet. Nézhetjük csak Magyarország szintjén, vagy Közép-Kelet Európa szintjén, de már az Unió Bizottsága is sejti, hogy az intervenció nem nyújthat hatékony segítséget az Európában termelődött óriási gabonafelesleg levezetésére.

Hiába kértük hónapokig az intervenció készletértékesítést, a Bizottság döntése késett. Az MVH által felvásárolt 3,9 millió tonna intervenció gabonakészletből a 43. hétig összesen 420 ezer tonnát értékesített a Bizottság és további 1,124 millió tonna áll értékesítés alatt, azaz cirka 2,5 millió tonnányi intervenció gabonakészlet marad az MVH nyakán. Ehhez a tételhez további 4,5 millió tonna gabona felajánlása várható 2005-ben. Mit mutat a raktár helyzet? **PROBLÉMÁT.**

Az MVH rendelkezésére álló raktárkészlet 5,25 millió tonna volt. Ebből a nettó kapacitás 2,87 millió volt, amivel szemben állt 2004-ben a 3,62 millió tonnás felajánlás. Időközben közel 500 ezer tonna befogadó képességű új gabonatarlót adtak át. Most következzen egy kis számtan: mekkora raktárkapacitásra lesz szüksége az MVH-nak 2005-ben?

Raktár = 2,87 millió tonna + 500 ezer tonna = 3,37 millió tonna

Intervenció gabona = 3,9 millió tonna – 420 ezer tonna – (optimális esetben, ha az 1,124 millió tonna jelenleg értékesítés alatt álló gabona is eladásra kerül) – 1,124 millió tonna + 4,5 millió tonna (vagy több, a 2005-ben várható intervenció gabona felajánlás) = 6,776 millió tonna

Raktár kontra intervenció gabona: 3,37 millió tonna kontra 6,776 millió tonna. *Azaz pontosan 3,406 millió tonna raktárkapacitás hiányzik!*

Ami az érem másik oldalán van. Bármilyen furcsán hangzik: **KERESLET.** 2004-ben és 2005-ben Európa több országában akkora

szárazság volt, hogy *óriási kereslet mutatkozik kukoricára, vagy akár búzára az Európai Unióban.* Tehát, amiből a Jóisten nekünk, Magyarországon jócskán adott, azt – hogy fennmaradjon az egyensúly – máshonnan elvette. Mit gondol ennek hallatán az egyszerű ember? Gond egy szál sem, el kell szállítani onnan, ahol sok van oda, ahol hiányzik. Igen ám, de mi történik a XXI. században? Mindent a pénz ural, a színpalak mögött érdekek és ellenérdekek folyamatos harca zajlik. Azt nem lehet tudni, hogy kik állnak az egyik, illetve a másik oldalon, de azt sejteni lehet, hogy nagy pénzek forognak kockán. A jelenlegi – azaz hivatalosan a 2005. november 3-i – álláspont szerint, Magyarországról hatalmas gabonakészletet lehetne kiszállítani Olaszországba, vagy Spanyolországba akár a szabadpiaci készletekből is, **HA LENNE MIVEL.**

A MÁV komoly vasútikocsihiányban szenved. Heti 300 kocsival többre lenne szüksége a MÁV-nak a megkötött szerződések teljesítéséhez. A kereskedők tapasztalata az, hogy november hónapban sorra bontja fel egyoldalúan a szerződéseket a MÁV, így teljesen kétséges az Olaszország felé irányuló gabonaexportunk, holott nagy kereslet mutatkozik a gabona iránt Olaszországban. A helyzet ilyen kialakulásában

az is szerepet játszik, hogy Olaszországból csak 3–4 hét elteltével érkeznek vissza a vagonok. Az olasz vasúttársaság pedig gyakran azt sem tudja, hogy éppen merre járnak a magyar vagonok az olasz határok között. Szakértők gyanítják, hogy az olasz partnerek komoly tárolási pénzekeket spórolnak meg azzal, hogy az „elkóborolt” vagonokat tárolásra használják. A szállítási gondokat tetőzi a Duna alacsony vízállása. Volt idő, amikor a heti 500 ezer tonnát is elérte a Magyarországról elszállított gabona mennyisége, természetesen ez a vasúti és a Dunán keresztül történő szállítást is magában foglalja.

Hogy mit hoz a jövő, nem tudni. Az azonban biztos, hogy a szállítási problémákat kihasználva, esetleg szándékosan vasútikocsihiányt generálva manipulálni lehet a piaci árakat, sokak veszteségére, mások nyereségére.

Balogh Beáta

A mezőgazdasági termékek versenyjogi megítélése jogeseteken keresztül

A Közösségi versenyjog és KAP viszonya

Az Európai Tanács 1962-ben megalkotta az egyes versenyszabályok mezőgazdasági termékek termelésére és kereskedelmére történő alkalmazásáról szóló 26/1962. Tanácsi Rendeletet (továbbiakban: 26/62. Rendelet), amely a közös agrárpolitika és a zavartalan versenyt biztosító rendszer között fennálló ellentmondást oly módon oldotta fel, hogy a mezőgazdasági termékkel kapcsolatban kötött megállapodásokat kivette a gazdasági versenyt korlátozó megállapodásokra vonatkozó versenyszabályok (EKSz. 81. cikke) hatálya alól. Ezáltal a közösségi versenyjog sem akadályozta többé a KAP-ban biztosított egyes szabályozási elemek, így a kvóta, irányár, intervenció-szabályozás, intervenció-s felvásárlás és ár, export-visszatérítés, közvetlen termelői támogatás és átmeneti jelleggel a különböző minőségi támogatások alkalmazását.

A 26/62. Rendelet által biztosított mozgástér

A Római Szerződés (továbbiakban: EKSz.) I. melléklete sorolja fel konkrétan azokat a mezőgazdasági termékeket, amelyekre nem vonatkoznak a közösségi versenyszabályok. *Ezek a termékek magukba foglalják a termőföld, az állattenyésztés és a halászat, valamint az ezekhez a termékekhez közvetlenül kapcsolódó első feldolgozási szint termékeit.*

A Közösségi jogesetek leginkább azzal voltak kapcsolatban, hogy a gyakorlatban mely termékpályákon és hogyan tudnak élni a vállalatok a Rendeletben biztosított mentesülési lehetőséggel. A *Cöoperatieve Stremsel-en Kleursel-fabriek v. Bizottság* ügyben a Bíróság megállapította, hogy a sajtgyártáshoz felhasznált oltóanyag nem szerepelt konkrétan a fenti mellékletben, és annak ellenére, hogy maga a sajt szerepel a felsorolásban, az oltóanyagra a versenyszabályokat kell alkalmazni. A *BNIC v. Clair* ügyben a Bíróság a konyak ipari termék vol-

táról döntött és nem fogadta el azt az érvet, hogy különleges bánásmódot kellene alkalmazni azért, mert Franciaország adott területén gazdasági-szociális szempontból fontos termékről van szó. A *BNIC v. Yves Aubert* ügyben a Bíróság álláspontja az volt, hogy a lista szerint a bor mezőgazdasági, míg a brandy ipari terméknek számít, így a borra nem vonatkoznak az EKSz. 81. cikkének szabályai. A *Dansk Pelsdyravlerforening v. Bizottság* ügyben az Elsőfokú Bíróság elutasította az érvet, amely szerint az állati szőrmeiket a mezőgazdasági termékekkel azonos módon kellene kezelni. A *Gottrup-Klim Grovwareforeninger v. Dansk Landburgs Grovvaeselskab AmbA* ügyben a bíróság ugyanakkor úgy tartotta, hogy a trágya és a növényvédő szerek sem mezőgazdasági termékek. Végül pedig a *Sicasov* ügyben ugyanakkor kinyilvánította, hogy bár a magok a I. melléklet termékeinek körébe esnek, ennek ellenére nem alkalmazhatóak a 26/62. Rendelet rendelkezései.

Nem élhetnek azonban a vállalkozások a 26/62. Rendelet által biztosított lehetőséggel, ha jóllehet mezőgazdasági termékkel foglalkoznak, az azzal kapcsolatban kötött megállapodásaik nem teljesítik a 26/62. Rendelet 2(1) cikkében meghatározott kivételek valamelyikét, vagyis, hogy az adott termék a nemzeti piaci rendtartás lényeges részét képezi, teljesíti az EKSz. 33. cikkében lefektetett összes célkitűzést (így a mezőgazdasági termelékenység és a mezőgazdasági lakosság életszínvonalának növelését, a piac stabilizálását, az ellátás biztosítását és a fogyasztók megfelelő áron történő ellátását), vagy a termelők és a termelői szervezetek megállapodásait képezi.

Eltérések a magyar és az Európai Közösség versenyjogának tárgyi hatálya között

Eltérések figyelhetőek meg a magyar és az Európai Közösség (továbbiakban: EK) versenyjogának tárgyi hatálya között, annak

ellenére, hogy némely tekintetben a hazai szabályozásunk sokat közeledett az EK versenyjogához.

Az 1996. évi törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról (továbbiakban: Tpv.), – szemben az EK versenyjogával, amely sajátos szabályokat tartalmaz a szén- és acéltermékekre, a mezőgazdaságra és a közlekedésre egyaránt – ágazatsemleges törvény, minden gazdasági szektorban, így az agrárágazatban is irányadó.

Az agrárpiaci szabályozás által a hazai versenyjognak biztosított mozgástér

Magyarországon 2003-ban lépett hatályba az Európai Unióhoz való csatlakozás agrárpiaci szabályozásának feltételeit megteremtő törvény (2003. évi XVI. törvény az agrárpiaci rendtartásról), mely kimondja, hogy amennyiben az abban lefektetett rendelkezések a mezőgazdasági termékek esetében a Tpv. 11. §-ában foglalt gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmába ütköznek, akkor az agrárrendtartásról szóló törvény 32. § (5) bekezdése szerint a mindenkor miniszternek kell biztosítania, hogy az esetleges versenykorlátozások során a megvalósuló előnyök haladják meg a versenyt korlátozó magatartásból adódó hátrányokat. Az adott szabályozásból adódó versenykorlátozások tehát mentesülnek a versenytörvény versenykorlátozó rendelkezésének tilalma alól.

A mezőgazdasági szektorban létrejött versenykorlátozásokkal kapcsolatos magyar joggyakorlat

A Gazdasági Versenyhivatal (továbbiakban: GVH) előtt csupán néhány ügy volt, amely mezőgazdasági szektorban létrejött versenykorlátozással volt kapcsolatos. Ezekben az ügyekben a Versenytanács egyértelműen kinyilvánította álláspontját a Tpv. alkalmazhatóságát illetően.

Az ezzel kapcsolatos legjelentősebb versenyfelügyeleti eljárás Vj–13/2002. ügyszámmon azért indult a Deko-Apple Kft., az EKO Konzervipari Kft., az ESZAT Kft., a Vajai

Zöldség-Gyümölcs Kft., a Wink A. Kft., valamint az Alma Termék Tanács ellen, mivel feltételezhető volt, hogy a 2001-es év léalma felvásárlási kampánya során kialakult alacsony, hasonló nagyságú felvásárlási árak mögött a Tpv. 11. §-t sértő versenyellenes megállapodás, összehangolt magatartás, esetleg vállalkozások szövetségének döntése állt.

A Versenytanács szerint az akkor hatályos agrárpiaci rendtartásról szóló 1993. évi VI. törvény (továbbiakban: Art.) nem emelte ki az agrárszektor a versenytörvény hatálya alól, csupán egy konkrét rendelkezést tartalmazott annak 16. §-a, miszerint „ha az irányár meghirdetése, továbbá a mennyiségi szabályozás a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló törvény 11. §-ában foglalt tilalomba ütközne, akkor az agrárpiaci rendtartás keretén belül a miniszter biztosítja, hogy az irányár, valamint a mennyiségi korlátozás révén megvalósuló gazdasági előnyök haladják meg a versenyt korlátozó magatartásból adódó hátrányokat.” A Versenytanács álláspontja alapján ugyanakkor az irányár meghirdetése és a kvóta alkalmazása eleve nem ütközhet a Tpv. 11.§-ba, mivel ezek az illetékes miniszter cselekedetei. Fentiek esetében tehát olyan állami aktusról van szó, amelyre nem terjed ki a Tpv. tárgyi hatálya. Az Art. 16. § ilyen értelmezése azonban csak korlátozott felmentést adott a Tpv. tilalma alól: ha ugyanis nem irányárhoz vagy kvóta-hoz kötődött a magatartás, akkor a 16. § speciális szabálya nem élt.

Tekintettel arra, hogy az alma vertikumban a vizsgált időszakban nem volt található sem irányár, sem kvóta – az Art. rendelkezései nem zárták ki a Tpv. alkalmazását a fenti ügyben.

A hazai agrárpiaci szabályozás jövője a közösségi versenyjog tükrében

A Versenytanács a Vj–13/2002. ügyben tehát – még az Art. 2003. április 4-i hatályon kívül helyezését is figyelembe véve – stabil helyzetet teremtett a mezőgazdasági szektort érintő, versenykorlátozással kapcsolatos jogesetek kapcsán.

A Versenytanács fenti ügyben tett jogértelmezése, – miszerint a Tpv. tárgyi hatálya nem terjed ki az illetékes miniszter cselekedeteire – még az Art.-t hatályon kívül helyező 2003. évi XVI. Törvény fentebb említett 32. § (5) bekezdésének fényében is megnyugtató módon rendezte a mezőgazdasági termékeket érintő versenykorlátozások ügyét az Európai Közösséghez történő 2004. május

1-jei csatlakozásunkig, melynek következtében hazánkra is a 26/62. Rendelet lett az irányadó, amely immár teljes egészében kivetette a mezőgazdasági termékeket érintő megállapodásokat mind a közösségi és ezáltal mind a hazai verseny törvény hatálya alól, ezáltal még egyértelműbb helyzetet teremtve.

Dr. Sükösd Péter
Brüsszel

Tapasztalatoktól a tényekig

A brüsszeli munka során egyre több és több tapasztalatot szereznek a magyar küldöttek a Bizottság munkájáról, módszereiről. Ennek egyik példája, hogy a tagállami javaslatokat célszerű a legtömörebb, lényegre törő módon megfogalmazni, mert csak így kerülhetnek be a jogszabálytervezetekbe a javaslatok. Az év végén elfogadott vidékfejlesztési rendelet kapcsán zajlik a Közösségi Stratégiai Irányelv kidolgozása, melybe több magyar javaslat is bekerült. A végleges elfogadása az Európai Parlamenttől függ, a döntésre viszont 3–4 hónapot kell várni.

Lényegre törően, de mégis bátran

A tapasztalatok alapján az egyszerűség mellett el kell mondani az oly sokszor hangoztatott jó helyen, jó időben mondást. Bátran merni kell olykor-olykor szembeszállni még az Európai Unió Bizottságával is, ha az ország jövője múlik a döntésen. *Ha az erős alapokon álló szakmai tudás azt súgja, hogy kedvezőtlen irányba haladnak a*

dolgok, merni kell lépni. Az angol elnökség idején elindult egy olyan kezdeményezés, hogy a KAP-reformok kapcsán egyszerűsíteni kell az EU agrárpolitikáját és az uniós jogalkotást. Gyakran előfordul az Unióban, hogy egy jogszabályt akár tízszer is módosítanak, majd hatályon kívül helyezik és megszületik egy még újabb. 25 ország szintjén ez elfogadhatatlan eljárás, változtatni szükséges. Ez egy olyan terület, amiből erőnktől telhetően ki kell vennünk a részünket a munkából, hiszen a magyar jogalkotás messzemenő híres volt Európában, tehát nem csak nekünk kell tanulni az EU-tól, hanem valamiben jók vagyunk, a tudásunkat tovább kell adni, semmint feladni.

Még október végén az újságírók és nyelvészek tanácsai munkacsoportjának ülésén a leggyakrabban felmerülő problémákat, a fordítási gondokat vitatták meg a szakemberek. A tagállamok véleménye alapján megfogalmazódott, hogy amikor először találkozik a szakember a jogszabálytervezettel a döntésnél, legyen vele egy

jogász is. Erre azért van szükség, hogy azt fordíthatósági szempontból is felülvizsgálhassa. A fordítási gondok abból adódnak, hogy a fordítók nem fő állásban dolgoznak a Bizottságnak, hanem pályázatos úton kapják meg a jogszabálytervezetek fordításait, tehát szinte soha nem kerül vissza egy jogszabály módosításának fordítása ahhoz, aki az eredetét készítette.

Szertefoszló álom

Elhomályosulni látszik a remény, hogy Magyarországra kerülhet a FAO regionális központja. A szervezet átvilágítását célzó független vizsgálat megállapította, hogy a szervezet átalakításra szorul. Erre válaszul Jacques Diouf főigazgató 2005 novemberében előterjesztette decentralizációs reform javaslatait, melyet egyelőre nem fogadtak el a tagállamok (többek között Spanyolország és Franciaország emelt kifogást ellene). De az egyre világosabban látszik, hogy a decentralizációs törekvések nem kedveznek a regionális központ Rómából Budapestre

helyezésének. A kérdés eldöntése a főigazgató hatáskörébe tartozik.

Az intervenció kezdete

November 1-jén elkezdődött a 2005. év intervenciósi időszaka. 1 hét leforgása alatt 821 ezer tonna felajánlás érkezett, ebből 396 ezer t búza, 393 ezer t kukorica és 32 ezer tonna árpa. A felajánlott mennyiség ismét rekordot dönthet, ahogy az látszik is az első hét adataiból, pedig igazán csínján kellene bánni a dologgal. Az intervenció utófinanszírozási rendszerű, tehát a magyar állam pénze áll benne addig, amíg a Bizottság el nem adja, vagy meg nem semmisíti a gabonát, ez számokban kifejezve körülbelül 138 milliárd forint jelenleg. (A magyar gabona helyzetről és a tárolási gondokról bővebben a *Kereslet – kínálat, tárolási nehézségek és vasúti kocsik hiánya* című cikkben olvashatnak.)

Madárinfluenza – naprakész információk

Heti rendszerességgel tárgyalják a madárinfluenza-helyzet aktuális eseményeit Brüsszelben és Budapesten egyaránt. Itthon az FVM munkatársai hetente számolnak be a magyarországi baromfiállományról és a vadmadarak vándorlásáról az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság ülésein. A vadmadarak vándorlása miatt a vírus terjedése szempontjából legkritikusabb

időszak tagállamonként időben és térben eltérő. Ezért a biológiai védelemről szóló uniós jogszabályt folyamatosan módosítják, azaz eredetileg 2005. december 1-ig kellett a fogékony ma-

darakat zárt térben tartani, majd

a határidő december 15-re módosult. A legutolsó döntés értelmében a magas rizikójú területeken áprilisig lesz érvényben a zárt térben való tartás, de úgy, hogy a tagállam szakhatósága folyamatos felügyelet mellett „vándoroltathatja” a magas rizikójú területeket, megszüntethet és kijelölhet új területeket, a madárvonulás függvényében.

A madárinfluenza hatása az Unió exporttámogatási rendszerében is megmutatkozik. November 16-án a baromfi állandó bizottságban felemelték a pulyka és a liba pályázatos exporttámogatását 17%, illetve 28%-kal.

Megszületett!

Az elmúlt hónap legkiemelkedőbb eseménye az új cukorrezsimről szóló politikai döntés volt, amit az EU 25 országának agrárminiszterei hoztak november 24-én.

A Bizottság nagy elszántsággal harcolt azért, hogy a döntés még a WTO decemberi hong-kongi fordulója előtt megszülessen. A döntést majd az Európai Parlament fogja véglegesíteni, vélhetően 2006. január 16-án. Ezt követően a Bizottság nekiláthat a tervezet végrehajtási rendeleteinek kidolgozásához, amik 2006 első félévében kerülhetnek a cukor irányítóbizottság elé. A politikai döntés részleteiről a *Harcra készen* című írásban olvashatnak.

Zöldség piaci nehézségek

Komoly gondokat okozhat a lengyel-orosz konfliktus, melynek alapja, hogy Oroszország hamis növényegészségügyi bizonyítványokra hivatkozva, betiltotta a lengyel exportot. Lengyelország a Bizottság segítségét kéri az ügy rendezéséhez. A zöldség-gyümölcs állandó bizottság november 22-i ülésén a lengyel küldött már előre jelezte, hogy ha nem rendeződik Lengyelország és Oroszország kapcsolata, akkor néhány hónapon belül 200 ezer tonna alma, 40 ezer tonna káposzta és karfiol feleslegként fog jelentkezni az EU belső piacán a lengyelek részéről.

Balogh Beáta

Markos Kyprianou

Markos Kyprianou 1960. január 22-én született Lisszabonban. Az athéni egyetem jogi karára járt, majd Cambridge-ben nemzetközi jogot és adójogot hallgatott. Tanulmányait a harvardi egyetem jogi karán folytatta, ahol társasági jog és adózás területén szerzett diplomát. Ezután gyakornoki állást kapott az Európai Tanács Emberi Jogi Bizottságában, miközben Cambridge-ben a nemzetközi jog területén kutatott. Tagja az amerikai törvényesékek szövetségének, az Európai Harvard Jogi Iskola Szövetségének, a nemzetközi törvényesékek szövetségének, és a ciprusi Vöröskereszt Egyesületnek.

1986 és 1991 között Nicosia város törvényeséki képviselője volt. A demokrata párt tagja, 1993-tól 1997-ig ifjúsági szervezetének elnöke volt. 1986-tól a demokrata párt központi bizottságának tagja, valamint 1990-től a párt politikai bizottságának tagja. 1993-tól 1998-ig a párt igazgatóságának tagja.

Az 1991-es parlamenti választásokon Nicosia kerületének demokrata képviselője lett, majd 1996-tól és 2001-től újraválasztották. Erről a pozícióról lemondott, mivel 2003-ban pénzügyminiszterré nevezték ki. Miniszteri pozíciójában a kutatás-fejlesztés területért, a vidékfejlesztésért és az információs technológiáért is felelős volt.

A demokraták parlamenti vezetője, az Európai Biztonság és Együttműködés Szervezetének tagja volt. A „demarkációs vonalhoz közeli területek” állandó bizottságának elnöke, a kül- és európai ügyek bizottságának elnökhelyettese, a jogi ügyek bizottságának tagja.

Markos Kyprianou
az Európai Bizottság tagja,
egészségügyi
és fogyasztóvédelmi biztos

2004. május 1-től az Európai Bizottság tagja, egészségügyi és fogyasztóvédelmi biztos.

Mit gondol Kyprianou?

A madárinfluenzáról...

Kyprianou november közepén Dél-kelet Ázsiába látogatott, hogy személyesen is tárgyalhasson a madárinfluenza sújtotta országok képviselőivel. Látogatásának céljai között szerepelt az is, hogy kifejezze Európa támogatását a járvány leküzdésében. Elmondta, hogy mindegy, hogy hol tör ki ez a járvány, mindenképpen

az egész világra kiterjedő probléma, mely ellen össze kell fogni. A vietnámi agrárminiszterrel folytatott tárgyalása során 35 millió eurót ajánlott fel a járvány elleni küzdelem finanszírozására. Ezen kívül az EU szakembereket küld a térségbe, hogy közösen dolgozzák ki a betegség megfékezésének stratégiáját.

A dohányzásról...

Ma Európában minden harmadik ember dohányzik. Kyprianou idén tavasszal 72 millió eurós kampányt indított a fiatalok számára, a „dohánymentes életért” mottóval. Ez a program arra ösztönözte a dohányosokat, hogy szokjanak le, és támogassák azokat a közintézményeket, ahol tilos a dohányzás. Írország, Málta és Olaszország már bevezette rendeletét, miszerint egyetlen közintézményben sem lehet dohányozni. Kyprianou azon fáradozik, hogy ezt minél több európai országban bevezessék.

P.D.

5 kérdés – 10 válasz

Uniós tagként lassan ránk köszönt a harmadik év, amit a közös agrárpiac szabályozásai szerint töltünk el. Litvániának, a Cseh Köztársaságnak, Szlovákiának mit hozott az első év? Kinek sikerült jobban? Elégedettek-e a termeszők? Ezekre a kérdésekre könnyen meg lehet találni a választ a napi sajtóból, arról viszont keveset olvasni, hogy milyen döntések vezettek a sikerhez, vagy a kudarc-hoz. Arról keveset olvasni, hogy tanulni is lehet, sőt kell egymástól. A baráti párbeszéd elengedhetetlen eszköze az együttélésnek.

Ennek a baráti párbeszédnek lehetnek most Önök is részesei. Folyóiratunk Lengyelország agráréletének ajtaján kopogtatva keresett válaszokat a siker titkára. Növekvő árbevétel és elégedettség jellemzi a lengyel termelőket. A következő riportot október folyamán készítettem a lengyel kifizető ügynökség (AMRA) elnökhelyettesével *Marek Janiec*-vel, valamint a lengyel Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztérium nevében *Wanda Chmielewska-Gill* válaszolt kérdéseimre. Ezúton is szeretnék köszönetet mondani *Edmund Giejbowicz*nak – a lengyel Mezőgazdaságot Támogató Programok Alapítvány munkatársának – az odaadó segítségnyújtásért, amely eredményeként létrejött ez az országhatárokat átívelő párbeszéd.

Lengyelország a kezdetek kezdetétől tudta, hogy a csatlakozás legnagyobb kihívása a lengyel mezőgazdaság egységesítése lesz. A lengyel mezőgazdaság méretarányaiból könnyen levezethető, hogy ez a probléma sokkal jelentősebb, mint bármely más újonnan csatlakozott tagállamnál. A méreteket tekintve, Lengyelországban 16,2 millió hektáron folyik termelés, 1,8 millió mezőgazdasági vállalkozásból 1,6 millió felel meg az egyszerűsített területalapú támogatási rendszer feltételeinek. A KAP rendszer alapján 1,4 millió sikeres jelentkező kapta meg az uniós támogatásokat az első évben, amikor az európai uniós követelményekkel összhangban minden lehetséges ellenőrzési forma is bevezetésre került.

A csatlakozási tárgyalások során a mezőgazdaságot és az élelmiszeripart védelmező hajthatatlan szemléletmódról tett tanúbizonyságot Lengyelország. Ez a hozzáállás jogos is, hiszen az ágazatban dolgozik 1,8 millió foglalkoztatott.

– *Mi lehet a lengyel mezőgazdaság sikerének titka?*

Wanda Chmielewska-Gill
A lengyel Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztérium nevében

– A lengyel mezőgazdaság sikerének egyik kulcseleme az intézményes háttér kiépítése volt, amely a felkészülési időszak elején elkezdődött. A bevezetett közigazgatási reform jó közeget teremtett a közös agrárpolitika átvételéhez. Mindezek középpontjában a lengyel kifizető ügynökség megszervezése állt. A folyamat a már létező, a lengyel mezőgazdaság modernizációjáért felelős hivatal, az ARMA (Agency for the Reconstruction and Modernisation of Agriculture) továbbfejlesztésére épült. Jelenleg 5000 alkalmazott dolgozik a központi hivatal 16 regionális irodájában. Ugyanez az intézmény foglalkozik az integrált nyilvántartási és ellenőrző rendszerrel, míg az intervenciók ügynökségnek létrehoztuk az Agrárpiaci Hivatalt, az AMA-t, fő feladatuként kijelölve a lengyel piac felkészítését a közös agrárpiaci szabályozások bevezetésére. A szerteágazó lengyel tejszektorban a kvótákkal való szabályozás elfogadtatása bizonyult a legnehezebbnek. A széles médiatámogatottságnak köszönhetően a vidéki lakosság időben felkészült a közvetlen területalapú támogatási rendszer alkalmazására. A legnagyobb kihívást a húsipar és a vágóhidak felkészítése jelentette az EU állategészségügyi és higiéniai követelményeinek való megfelelés terén.

A vállalkozások szintjén is komoly próbatélt jelentett a csatlakozás. Egy gyakorlati példát említve a tejiparban érdekelt vállalkozásoknak a megváltozott jogszabályi feltételek alapján teljesen új csomagolási gépsorokat kellett beüzemelni a tej minőségének javítása miatt. Az átalakulás következtében jelenleg 400 ezer tejtermelő állítja elő ugyanazt a tejmenyiséget, mint korábban 900 ezer termelő.

A lengyel mezőgazdaság csatlakozás utáni sikerének másik lényeges eleme a csatlakozás idejében kialakult alacsony árszint. A viszonylagosan alacsony munkabérek és az egyéb termékek alacsony ára komoly versenyelőnyhöz juttatta Lengyelországot az uniós tagság első évében, melyet még most is élvez az ország.

Marek Janiec
A lengyel kifizető
ügynökség (AMRA)
elnökhelyettese

– A csatlakozás után sikeresen helyt álltak a gazdák. 2004-ben 1,4 millióan nyújtották be kérelmeiket közvetlen támogatásra. Az olyan tényezők, mint a kifizetések magas kamata vagy a gazdálkodók számára idejekorán utalt kifizetések miatt (az ARMA 2004 decembere helyett már októberben utalni kezdett) a strukturális alap és a vidékfejlesztési terv keretein belül megnöttek az igényelt pályázati összegek. Egy augusztusi adat szerint, az „Élelmiszeripar és Vidékfejlesztés átalakítása és modernizációja” ágazati operációs programra 46 ezer kérelem érkezett be, míg a vidékfejlesztési tervre 256 ezer. Egyre több vidéki gazda és lakos nyújt be kérelmet uniós támogatásokra (a csatlakozás után két hónappal a vidéki gazdák 40%-a élt az igénylésekkel, míg a Pentor cég közelmúltbéli adatai szerint ez az arány 48%-ra emelkedett).

Véleményem szerint a vidéki gazdák és lakosok támogatása elengedhetetlen az EU agrárpolitikájának sikerességéhez. A vidéki területek és lakosai nehéz kihívások előtt

állnak. Ezért *nagyon fontos a bizalom az EU politikákat megvalósító intézmények és az azokat támogató társintézmények (tanácsadói szervezetek, önkormányzatok, társadalmi szervezetek) felé.* Az ARMA sűrű hálózatán keresztül (16 megyei hivatal és 314 kerületi hivatal) *állandó kapcsolatot tart fenn a kedvezményezettjeivel, és láthatóan a lengyel gazdák tisztában vannak azzal, hogy az intézmény nagy erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy segítséget nyújtson mindazoknak, akik érdekeltek az EU-s támogatásokban.* Sőt, kedvező eredményeket hozott a kifizető ügynökség munkája, ha összehasonlítjuk a közvetlen kifizetések számát 2004-ben és 2005-ben (2005-ben a kérelmezők száma 86 ezerrel nőtt 2004-hez képest).

Lehet, hogy a lengyel mezőgazdaságnak modernizálásra és átszervezésre van szüksége, azonban nagyon sok előnye is van, amelyet számba kell venni a jövőbeli programok kidolgozásakor. Ezek: tiszta környezet, extenzív mezőgazdasági termelés, fennmaradt tradicionális vidéki tájkép és egy viszonylag fiatal vidéki népesség. A lengyel mezőgazdasági politika esetében különös hangsúlyt kell fektetni ezekre az előnyökre.

– *Mik a lengyel agrárstratégia főbb irányai?*

Wanda Chmielewska-Gill: – A mezőgazdaság fejlesztési stratégiájának alapjai a 90-es években kialakultak, különös hangsúlyt fektetve az agrárágazatok privatizációjára. Célként a hatékony és versenyképes ágazat létrehozása lebegett az agrárvezetők előtt. Kezdetben a vállalkozások számának csökkenése jelentette az megoldást, később, amikor eldőlt, hogy Lengyelország csatlakozni kíván az Európai Unióhoz a versenyképesség megvalósításának eszköze a multifunkcionális vidék fejlesztése lett, amiben a mezőgazdaság és az élelmiszeripar nélkülözhetetlen szerepet tölt be. A stratégia lényeges része továbbra is versenyképesség növelése.

Marek Janiec: – A lengyel Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztérium nem sokkal ezelőtt bocsátotta ki a 2007–2013 időszakra vonatkozó vidékfejlesztési stratégiáját, melyben fő

célként a vidéki lakosság élet- és munkafeltételek javítása fogalmazódott meg a gazdasági növekedés által, a környezet védelmével. Ez a cél a következő irányvonalak megvalósításával érhető el: vidéki területek fenntartható fejlődésének támogatása, a mezőgazdaság versenyképességének javítása és a mezőgazdasági termékek feldolgozásának támogatása az élelmszerbiztonság növelésének érdekében. A vidéki területek fenntartható fejlődése egy az Unió agrárpolitikájának fő irányvonalai. A két másik cél pedig különösen fontos a lengyel vidéki területek szempontjából. A lengyel mezőgazdaság uniós sikere, valamint a vidéki területek lakosságának élet- és munkakörülményekben bekövetkezett javulás a mezőgazdasági versenyképesség növekedésének eredménye, amely a 2007–2013. időszakra való felkészülés meghatározója lehet.

- *Melyek azok a legfőbb agrárpolitikai döntések, melyek a lengyel gazdák sikeréhez vezetett?*

Wanda Chmielewska-Gill: – A csatlakozás idején a lengyel termelőket igen szkeptikusnak könyvelték el az Unióban, a csatlakozás előnyeit illetően. Az első év elteltével azonban megnyugodtak a kedélyek. A szkepticizmus nem szűnt meg, viszont a területalapú támogatások időben történő kifizetésével és az „árhatásnak” köszönhetően megnőtt a gazdák bizalma a hazai és uniós hivatalok iránt. Összesen 1,5 milliárd euró közvetlen kifizetés került a 1,4 millió gazdasághoz. 320 ezer mezőgazdasági vállalkozásnál tettek lehetővé jövőbeli beruházásokat ezek a támogatások. Az alacsony árszintnek köszönhetően a gazdák felemelhették a nyersanyagok árát, így magas árbevételre tettek szert.

A feldolgozóiparban is sikeresnek volt mondható az első év, hiszen a növekvő exportbevételek magukkal húzták a béreket is, amik mintegy 30%-kal emelkedtek az ágazatban 2004-ben.

Marek Janiec: – Az EU csatlakozás után a lengyel gazdáknak és a lakosságnak nyújtott vidéki támogatások célja a valós igények kielégítése volt. Az intézkedések célja a mezőgazdasági vállalkozások átszervezése, szem

előtt tartva a nyereségességük növelését valamint a hatályos uniós egészségügyi és állatorvosi normákhoz való megfelelést. Emellett számos szociális eszköz is elérhető Lengyelországban. Ezek olyan strukturális támogatásokat foglalnak magukba, amelyek a mezőgazdasági vállalkozások fejlesztését és a félig ön-ellátó gazdaságok támogatását szolgálják előtérbe helyezve a szociális szempontokat a kis méretű gazdaságok jövedelmezőségének növelése helyett. Az ágazati és vidékfejlesztési programok iránti nagy érdeklődés bizonyítja, hogy a lengyel kedvezményezettek elégedettek a kialakított támogatások formáját és elfogadják a programok fejlesztési irányát.

Egy másik kitörési pont a biogazdálkodás. Lengyelország rendelkezik azokkal a feltételekkel, amelyek segítségével fejlődhet ez a gazdálkodási forma. A biogazdálkodás dinamikusan fejlődik Lengyelországban: múlt évben 3800 biogazda regisztrált, míg ebben az évben januártól júniusig ez a szám 3000-rel nőtt. Ez a támogatás várhatóan a következő programozási időszakban is népszerű lesz.

- *Miért találkozhatunk az EU belső piacán szinte mindenhol lengyel termékekkel?*

Wanda Chmielewska-Gill: – Ennek az elsődleges magyarázata a lengyel áruk versenyképessége. Másodsorban a kereskedelemben megfigyelhető globalizáció is okozója ennek. Kelet-Európa vezető kereskedelmi láncai jelenleg Lengyelországot használják alaptermékeik feldolgozói és beszállítói bázisaként. Például ismeretes, hogy a TESCO Lengyelország déli területeiről szerzi be a kiskereskedelmi egységeinek ellátásához szükséges burgonyát.

Harmadsorban jelentős fejlődés ment végbe a logisztika területén Lengyelországban. Hatalmas logisztikai központok jöttek létre a tengeri kikötőkben, főként a Közép-Európába érkező feldolgozott termékek elosztására specializálódva. Nemzetközi teherfuvarozó vállalatok nagy összegeket ruháztak be a hajózás területén.

Marek Janiec: – Az EU csatlakozás után a lengyel termékek – főleg a hús és a tej –

népszerűsége érzékelhetően nőtt a nyugat-európai országokban, ami a kedvező árfekvésre vezethető vissza. Egyes termékek magasabb exportját a jó minőség magyarázza, mely cserében néhány árucikk árának növekedését okozta. A tej ára gyorsan kiegyenlítődt, sőt, mostanában csökken. Egy másik jelentős dolog az, hogy növelnünk kell a feldolgozott élelmiszerek exportját, amiben tavalyhoz képest már sikerült is eredményeket elérnünk, mivel a húskészítmények exportja nőtt a nyers hús kiviteléhez viszonyítva.

– *Milyen döntések születtek annak érdekében, hogy Lengyelország felkészüljön az egységes támogatási rendszer (SPS) bevezetésére?*

Wanda Chmielewska-Gill: – Legkésőbb 2009-ig kell Lengyelországban bevezetni az egységes támogatási rendszert. Számos tekintetben elkezdődtek már az előkészületek. Jelenleg a KAP által követelményként támasztott kereszt-megfelelőség bevezetéséről folyik a vita nemzeti szinten. Ez újabb kihívásokat vet fel a táj, a vállalkozások rendszerének és a természeti erőforrások sokszínűségére vonatkozóan. A vita inkább technikai jellegű, a kereszt-megfelelőség rendszerének alapjai eldőlték, egyre bizonyosabb, hogy a kidolgozott tervek az Unió számára is elfogadhatók, amennyiben Lengyelország a kisebb ráfordítást igénylő, környezetbarát extenzív gazdálkodási formát választja.

A döntések előkészítésénél központi kérdés a közvetlen kifizetésekre vonatkozó regionalizáció. Szeretnénk elfogadtatni Lengyelország egész területét az Unióval a közvetlen kifizetéseknél egy régióként. A jövőben eldöntendő kérdések az ágazatok támogatásait illetik meg. A mostani szabályozás szerint csak a kómló, a burgonyakeményítő és a dohány részesül különleges eljárásban a területalapú támogatásnál. Ez feltehetően változni fog az egységes támogatási rendszer bevezetésével.

Marek Janiec: – Az első döntés az EU-val folytatott tárgyalások során született, amikor Lengyelország a SAPS azaz az egyszerűsített területalapú támogatási rendszert választotta. A KAP reform eredményeként a lengyel hatóságoknak dönteni kell az új, egységes támogatási rendszerbe illő, új fajta kifizetések kiszámítási módjában. Az SPS rendszer a régi tagállamok esetében 2005-től van érvényben. Lengyelországnak pedig 2009 januárjáig kell bevezetnie a rendszert, aminek nélkülözhetetlen eleme a kereszt-megfelelőség megvalósítása. A kereszt-megfelelőség a környezetvédelmi, egészségügyi és állategészségügyi, regisztrációs és állatjóléti követelmények haladéktalan betartását jelenti. Tehát az SPS rendszer előkészületeinek fő eleme, hogy a kifizető ügynökség megfelelő módon átprogramozza informatikai rendszerét annak érdekében, hogy egyértelműen azonosítani tudja a közvetlen kifizetések kedvezményezettjeit és a második tengely programjait. Továbbá a kifizető ügynökségnek meg kell határozni az együttműködés szabályait, hogy az intézmények be tudják tartani a fent említett előírásokat. Sikerült egyértelműen meghatározni az ügynökség feladatát 2008-ig, mely az SPS rendszer bevezetését is jelenti egyben. A kezdeti fázisban fontos, hogy információs kampányokat szervezzünk a kedvezményezettek számára, mivel a jelenlegi követelmények még újak számukra, és további változtatások problémákat okozhatnak. Az EU15-ökhöz hasonlóan mi is felkészülünk a feladatokra oly módon, hogy az új követelményekhez kapcsolódó dokumentációt és magyarázatait összegyűjtjük és igyekszünk időben felkészíteni a gazdákat.

Balogh Beáta

Dunaföldvár megér egy misét

Nagy Gáborné dunaföldvári polgármester asszonytól kértünk interjút annak kapcsán, hogy a mintegy 9200 lelket számláló kisváros földvárának első írásos említése közeledik 1000-dik évfordulójához.

– Milyennek látja Polgármester asszony Dunaföldvárt ma?

– Kellemes hangulatú, csodálatos fekvésű városka Dunaföldvár, a Duna partján. A fotók ízelítőt adhatnak róla, de a hely szellemét igazán csak a helyszínen lehet érezni. Itt található az Alföld és a Dunántúl, de Észak és Dél is az ország közepén, hatalmas átmenő forgalommal, Duna-híddal. Méltatlanul maradt el a fejlődésben a két ipari város Dunaujváros és Paks között.

– Ez egyúttal szerencséje is, véleményem szerint, mert Dunaföldvár megőrizte karaktert adó régi épületei nagy részét. Ennek csak látszólag mond ellent az a tény, hogy az elmúlt 15 év során sokat változott a város. Miből áll ez a változás?

– Először elmaradott infrastruktúráját kellett rendbe tenni. Ebbe az alapvető közműveken kívül mint a teljes gáz, vagy szennyvíz csatorna hálózat kiépítése, a közelmúltban befejezett 28 utca szilárd burkolatának építése mellett a korszerű kábeltvé hálózat volt az egyik legfontosabb, mivel a lakosság korrekt tájékoztatását szolgálja. Már több mint 9 éve folyik a Képviselőtestületi ülések és közmeghallgatások élő, egyenes adásban való közvetítése, megteremtve ezzel a szabad véleménynyilvánítás és reagálás lehetőségét.

– Dunaföldvár munkaképes lakosságának tekintélyes hányada munkanélküli. Önök

mit tehetnek ez ellen? Gondolok itt a munkahelyteremtő vállalkozók és vállalkozások ide csábítására helyi kedvezményekkel és a helyi vállalkozók ilyen irányú támogatása.

– Nagy gond a munkanélküliség, sokan ingáznak. Az itthon maradók munkalehetőségei beszűkültek. Olyan nagy foglalkoztatók szűntek meg, mint például a termelő szövetkezetek, a kendergyár, az ÁFÉSZ és mások. A magánszféra lassan szívja fel a szabad munkaerőt. Előbb meg kellett erősödni a magángazdálkodók egy részének, a kereskedelemmel foglalkozóknak, vagy új kisebb ipari vállalkozásoknak. Még ma is mennek tönkre régi, nagy múltú szövetkezetek pl. a Faipari, de nincs könnyű helyzetben a Gumiipari Szövetkezet sem.

A város nagy lehetősége volt a szovjet lakotanya, amelyet 1998-ban vettünk át. Azóta 220 lakás, óvoda, szakmunkásképző és 78 fős emeltszintű idősek otthona épült ott, csak ez utóbbiban 45 főt foglalkoztat a 100%-ban önkormányzati tulajdonú kht.

Az Ipari park cím elnyerése is komoly lehetőség, az ehhez kapcsolódó önkormányzati adókedvezménnyel együtt, amely a teljes iparűzési adóból munkahelyteremtés, illetve beruházás arányosan akár 95%-ot enged el, ami az EU-s jogszabályi harmonizáció miatt 2007-től megszűnik. 20–25 kisvállalkozás működik a területen. Sajnos a nagyobb befektetők még nem fedezték fel Dunaföldvár központi fekvéséből eredő logisztikai lehetőségeket, amin rövidesen lényegesen javít az M 6-os gyorsforgalmi út megépítése. A teljesen felújított Duna-híd és az 52-es út várost elkerülő szakasza csendes, nyugodt belvárost teremt meg az itt élők és ide látogatók örömére.

– A legtöbb település hitel felvételére kényszerül, ha a kötelező feladatain kívül fejleszteni is szeretne. Mennyire van eladósodva Dunaföldvár?

– Dunaföldvár eddig nem volt eladósodva, de 2005-ben 340 millió Ft hitelt vettünk fel a már említett 28 aszfaltos utca építésére. Sajnos eddig belterületi útépitésre pályázati

lehetőség nem volt, vagy jelentéktelen mértékű, így nagy jelentőségű volt az MFB által nyújtott 20 évre felvett alacsony kamatozású hitel, mely egy korszakos jelentőségű beruházás megvalósítását tette lehetővé.

– *Milyen irányban szeretnék fejleszteni a várost? Kulturális vonzerő fokozása irányába, vagy inkább a falusi és gyógyturizmus fejlesztését tűzték ki célul? Egyre híresebb a dunaföldvári gyógyvíz is.*

– A város szépítése, a környezet kisvárosi vá tétele az idegenforgalom fejlesztését is szolgálja. Most készül a város új területrendezési terve, mely figyelembe veszi ezt a fontos prioritást is. A megnyert Orpheus pályázat lehetővé teszi a Vár régóta tervezett és aktuálisfelújítását, valamint az odavezető utak átépítését (bazalt kockakő és nagyszilárdságú téglaburkolat), mely hangulatával illeszkedik a műemléki jelleghez.

Az évek óta kialakított nagyrendezvényeket már ismerik és jönnek nemcsak a környék településeiről, de távolabbi vidékekről is.

Az augusztus 20-ai Szent István napi Duna-parti vízi- és légi parádé már kiteljesedett egy országos halászléfőző versennyel, ami még nem vetekedhet – nem is akar – a bajival, ez más hangulatú, de egyre sikeresebb rendezvény. Az őszi szüreti fesztiválon kívül a tavaszi várjátékok, az EU csatlakozás alkalmából szervezett majális és a nyári szabadtéri játékok érdemelnek említést 2005-ben.

A fürdő fejlesztése az elmúlt években felgyorsult. A gyógyfürdővé nyilvánítás megtörténte után a MEP által támogatott gyógy-szolgáltatások mellett a fizioterápiás kezelésekre alkalmas épületek is megújultak.

A feszített víztükör, vízforgató úszómedence minden igényt kielégít a nyári strand-szezonban. A Duna-part további, a város turizmusfejlesztési koncepciója szerinti fejlesztése a területre most készülők tervek alapján a város léptékével, hangulatával összhangban van.

A falusi turizmusnak még nincsenek hagyományai, de a szakképző intézetben indított falusi vendéglátó szak a humán erőforrás fejlesztést célozza. Olyan lehetőségek, adottságok vannak, amelyek kínálják a vállalkozások számára a lehetőségeket. Szép környezet,

vízisportok, horgászat, rekreáció stb. Az önkormányzat mindent megtesz azért, hogy vállalkozásokat ösztönző környezetet teremtsen. Turinform irodát működtet, kiadványokat készít és a helyi rendezvények fő támogatója.

– *Tud-e a város anyagi segítséget nyújtani a híres Kálvária restaurálásához? Halad-e a megvalósulás felé a szép terv?*

– A dunaföldvári Kálvária egy öt alakos későbarokk műemlék, melynek felújítása régóta esedékes. Most az 52-es út elkerülő szakaszának megépítésével hangsúlyosabbá vált, kiemelt helyen fekszik. Érdeemes arra, hogy a Porta Egyesület és a Budapesti Szépművészeti Egyetem szobrász hallgatói által kezdeményezett felújítás megvalósuljon. Az első lépcsőben restaurálandó szobrok (Korpus és Mária szobor) lebontását és Budapestre szállítását szervezte meg az Önkormányzat, helyi vállalkozók segítségével. A munka java még ezután következik, a több millió forintos felújítás megvalósításához összefogás szükséges. (Az ügyet támogatók adományait a Dunaföldvári Plébánia a Dunaföldvár és Vidéke Takarékszövetkezet 70600016-110668161 számú számlájára lehet befizetni.)

– *A „Gödör” pincésora Dunaföldvár egyik kedves színpontja lehetne. Tavaszi ottjárattal vízelvezetési problémák miatt állt a víz és a gödör többi pincéjéhez nem illő, ormótlan „kockapince” is megépülhetett. Tisztelettel javaslom a gödör helyi védettség alá vételét, ha ez nem történt volna még meg!*

– Több pincés gödör is van a településen, melyek a régi agyaggödörök kibányászása után maradtak vissza, s pincéket vájtak az oldalukba, sok gondot okozva ezzel a városüzemeltetőknek, hiszen a közterületek alá nyúló pincék folyamatosan süllyedést és gyakori pincebeszakadást okoznak. Ennél talán érdekesebb és különlegesebb a Duna-partról induló „Mélyúti pincésor”, ahol a magas löszpart oldalába vájt pincék sora vezet a Rókus kápolna környéki városképileg védett pincefalu présházai közé.

– *Polgármester asszony, köszönöm az interjút.*

Tamás Enikő

Csemegeszőlőt a lág kenyér mellé

Horváth Zsolt dunaföldvári helyi képviselő és egyben hegybíró elmondta, hogy főleg az Alsó Öreghegyen telepítettek csemegeszőlőt a hatvanas években. Afuzali, Itália és Chasselas fajtákat, mintegy 50 hektáron. Azóta az előregetett tőkétet Itáliával és a továbbra is népszerű Chasselas-val pótolták. A háztájiban borszőlő termelés is folyik, átlagosan 1000–1500 m²-es kis területeken – összesen mintegy 50 hektáron – *Othello* mellett, *Cabernet sauvignon* és *Kék frankos*, valamint *Zweigelt* vörösbort adó fajtákat telepítettek. Mivel saját használatra készítik a bort, nem nagy

mennyiségben, Dunaföldváron kényszerleparlás szóba

sem jött. Épülnek azonban a szebbnél szebb pincék, arra utalva, hogy szeretnek pincézni, borozgatni a földváriak.

Ahhoz, hogy a csemegeszőlő termelés versenyképes legyen, gondos technológiára és főleg nagyon odafigyelő növényvédelemre van szükség. *Mert hiába sokkal finomabb ízre a hazai csemegeszőlő, a gondosan csomagolt nagy bogójú, nagy fürtű olasz csemegeszőlő erős vetélytársa a hazainak.* Az idén a csemegeszőlőn legjobb esetben minimális nyereség képződött, vagy inkább a bevételek éppen csak hogy fedezték a kiadásokat. – t –

Az erdők egészségi állapotának alakulása világszerte az érdeklődés középpontjába került. Az erdő, mint a természet talán legösszetettebb élő rendszere, jól tükrözi a Föld éghajlatában, részben az emberi tevékenység következtében beálló kedvezőtlen változásokat. A természeti erőforrásoknak a lehetőségek mértékét meghaladó hasznosítása sajnos ma még a világ fejletlenebb térségeiben általános.

Monokultúra és tarvágás

Az európai erdők sem képeztek korábban kivételt. Az ipari forradalmat követően a

lakosság lélekszámának növekedése az erdőterületek rohamos csökkenéséhez vezetett, majd a fő végtermék, a fa iránti növekvő igény a megmaradt erdők intenzív használatát is

Perceg a szű

magával hozta. A minél kisebb területen minél nagyobb gazdasági hozam elérése az erdőállományok fafajösszetételét és a kezelés módját egyaránt átrendezte. Európában, de különösen Közép-Európában ekkor vált általánossá a lucfenyő fafaj alkalmazása, a nagyterületű, egykorú mono-

kultúras erdők kialakulása, valamint a tarvágásos használati mód.

A lucfenyő faanyaga a fűrészipar egyik legkeresettebb alapanyaga, gazdaságossági mutatói – eltekintve az előre nem tervezhető erdőkároktól – kimagaslóan jók. A lucfenyő természetes élőhelyén és környezetében a megfelelő páratartalmú és csapadékban gazdag közép- és magas hegységek fafaja. Előfordulása 1000-1500 m tengerszint feletti magasságban általános, természetes állapotában vegyes korú. Az alacsonyabb régiókban a bükkel, juharokkal, erdeifenyővel, míg magasabban főleg a jegenye-

fenyővel és vörösfenyővel társul. Ezekben a vegyes állományokban általában állékony és egészséges.

Erdészek és természetvédők

Ugyanakkor nagymérvű határtermőhelyi telepítése (250 m tengerszint feletti magasságtól), valamint monokultúrás kezelése (egyfafajos, egykorú erdők) törvényszerűen az egészségi állapot leromlásához, valamint a gyengültségi szűkárósítók tömeges fellépéséhez vezetett. *A közismert németországi, ausztriai és legújabban a Tátrában bekövetkezett nagy pusztulások általában természeti csapás, főleg széldöntés és széltörés, esetleg zúzomra kár, vagy hónyomás, hótörés következményei.* A kedvezőtlen kép kialakulásában közreműködött az erdészekre nehezedő fokozott társadalmi nyomás, amely főképp a turizmus (téli sportok, gyalogos turizmus) és a civil természetvédők részéről a minél látványosabb, méretesebb erdőket követelte ki. A vágáskor 90–120 év közé helyeződött, de egyes területeken a teljes véghasználati tilalmat, az úgynevezett biológiai vágáskor alkalmazását is elérték. *Kiterjedten túlkorossá váltak az erdők, aminek következménye az egészségi állapot további romlása, teret adva egyúttal a kártevők tömeges elszaporodásának.*

Európában a természetvédelem és az erdész szakma együttműködése nyomán a fenyvesek lombos fákkal elegyítése, a tarvágások korlátozása, a monokultúrás tömbök

felszabdálása, a természetes mageredetű erdőfelújítás előtérbe helyezése 30–40 éve tartó pozitív folyamat, amelynek kedvező végeredménye nem lehet kérdéses. Fontos felismerni azonban, hogy ez egy folyamat, az erdők teljes átalakítása legalább a vágáskorukkal egyező időhosszú, tehát leginkább 50–100 év időtartamra kitekintő feladat.

Magyarországon is az európai trendek játszódtak le. Az I. világháborút megelőzően a minőségi fenyő faanyag termelésében a Kárpátok szinte kifogyhatatlannak tűntek. A területének egyharmadára megcsonkított országban azonban az erdősültség is alacsony volt, illetve az ipar számára kevésbé alkalmas fafajokat (cser, tölgyek, bükk, lágy lombosok), valamint üzemmódokat (sarjerdők) alkalmaztak. Az erdők többsége vadászati, vagy tűzifa termelési célú és alacsony, 40–50 éves vágásfordulójú lombos sarjerdő volt. *Az erdőtulajdonosoknak és az erdész szakmának egyszerre kellett megvalósítania az erdők területének lényeges növelését, a vágáskorok emelését és a faipar minőségi alapanyaggal való ellátását.* A folyamat töretlenül tartott a 80-as évekig, de kisebb mértékben változó célokkal ma is tart. (A természetvédelem, a tájrehabilitáció, a településvédelem, a vízvédelem, a talajvédelem és a turizmus előtérbe került.) Az elmúlt 80 évben, de főképp a II. világháború nyomán az erdősültség 12%-ról közel 20%-ra nőtt, és évente 10–15.000 ha területtel bővül ma is. *Az extenzív, területi bővítés során az intenzív gazdálkodásra elsőrendűen alkal-*

mas lucfenyő nálunk is az érdeklődés középpontjába került. A fafaj a mai Magyarországon területén szinte bizonyosan nem őshonos. Ennek ellenére erdőtelepítésben (más művelési ágú területeken új erdő létrehozása) és erdőfelújításban (a levágott erdők általában mesterséges újraerdősítése) különösen a számára leginkább még alkalmas termőhelyű nyugat-magyarországi régióban, valamint középhegységekben ültették előszeretettel. Kiterjedt állományai díszlenek a *Soproni- és Kőszegi-hegységben, az Alpokalján, az Őrségben, de a Vas és Zala megyei dombvidékeken is.*

Óvatosan a lucfenyővel!

A 2005. január 1. napi állapot szerint az ÁESZ Szombathelyi Igazgatóságának működési területén *Győr-Ménfőcsanak-Sopron megyében ~ 650 ha a lucfenyővel borított terület, a fennálló élőfakészlet pedig ~230 ezer m³.* A fafaj szinte kizárólag a Tanulmányi Erdőgazdasági Rt. által kezelt Soproni-hegység turisztikailag igen frekvenciált és természetvédelmi oltalom alatt is álló erdeiben fordul elő. *A térséget az 1990-es évek közepén már egy alkalommal nagymérvű pusztulás sújtotta, amelyhez hasonló időszak kiinduló állapotát érzékeljük jelenleg.* A 2005. évben rendkívüli egészségügyi használatot – teljes vágást – kellett elrendelni és egyben engedélyezni mintegy *14 ezer m³ tételben, aminek nyomán 17 ha üres, felújítandó erdőterület képződött.* A károsítás gyakorlatilag a már említett állami tulajdont

érinti. Az Erdőgazdasági Rt. megfelelően kezeli a helyzetet. *A károsítás lassú lecsengésére számítunk.* A változó szemlélet nyomán lucfenyőt főfafajban az elmúlt 10 évben már alig erdősítettek, a legfiatalabb állományok területe mindössze 50 ha.

Sajnálatos módon *Vas megyében* nagyságrendekkel nagyobb a probléma. *A fafajjal borított terület 5.850 ha, a veszélyeztetett élőfakészlet 2 millió m³.* A területből 3.400 ha a Szombathelyi Erdészeti Rt. kezelésében, míg 2.450 ha magán, illetve egyéb közösségi kezelésben van, kis részük pedig rendezetlen gazdálkodású. *A lucfenyvesek 60%-a természetvédelmi oltalom alatt áll, meghatározóan a belföldi turizmus közkedvelt kiránduló helyein; az Őrségben, az Alpokalján és a Kőszegi-hegységben.* A károsítás itt is fellépett a 90-es években, de mértéke az összes fakészlethez viszonyítva elmaradt a Sopronban tapasztaltaktól. Ugyanakkor a 2004. évtől az addig stagnáló kártétel ugrásszerű emelkedést mutatott. *2005-ben* mindeddig felmértünk mintegy 240 ezer m³ elpusztult faanyagot, a fafaj fakészletének 12%-át. A jelenlegi állás szerint ~ 75 ezer m³ már kivágásra került, ez év végéig pedig a kárfelszámolás várhatóan eléri a 140 ezer m³ tételt. A gazdálkodókkal egyeztetett és közös intézkedési tervünk szerint, *a szűbogarak* életeiklusának megfelelően a következő rovargeneráció rajzása előtt, azaz 2006. márciusának végéig a maradék 90 ezer m³ károsí-

tott faanyag is kitermelésre, kiszállításra kerül.

A károsítás főképp az Állami Rt. erdeit érinti, az összes jelenleg felmért kár ~ 215 ezer m³, amely nyomán a várható erdőfelújítási kötelezettség 350 ha lesz. A feladat méretét jellemzi, hogy egy átlagos évben a 47 ezer ha területen gazdálkodó Szombathelyi Erdészeti Rt. összes véghasználatra és erdőfelújításra 450 ha területű. A főképp fiatal és közép korosztályokat sújtó károsítás nyomán a hasznosítható faanyag csökkent értékű, ezzel szemben az átlagosat 20%-al meghaladják a termelési költségek. Csak a vágástakarítás, amely a fertőzött faanyag elégetését is megköveteli, mintegy 100.000 Ft/ha költségű.

Megelőzés, hosszú távon

A térségben a magángazdálkodók helyzete sem jobb. Mindeddig, jórészt tájékoztatásunk és felszólításunk nyomán 46 erdőgazdálkodó nyújtott be tervet és kezdte meg 18 ezer m³ károsított faanyag kitermelését. Amellett 4 kezeletlen, rendezetlen gazdálkodású helyrajzi számon 51 fő tulajdonost szólítottunk fel a gazdálkodás, és – tekintettel a kártevő veszélyességére – a haladéktalan kárfelszámolás megkezdésére. Reményeink szerint a mindösszesen ma ismert 25 ezer m³ kártétel felszámolása, majd az azt követő ~ 50 ha erdőfelújítás a magántulajdonú erdőkben a tulajdonosok jogkövető magatartása révén megtörténik. Ugyanakkor az erdőtörvény lehetőse-

get ad, sőt az Állami Erdészeti Szolgálat kötelezettségévé teszi, hogy a tömeges erdőpusztulást okozó kártevő gócotokat fölszámoltassa, amennyiben a tulajdonos azt felszólításra sem hajtja végre. Természetesen ekkor a felszámolás költségeit a tulajdonosokra kell visszatérhelnünk.

Vas megyében, minden erőfeszítés ellenére, a károsítás lecsengése a kiterjedt állományok miatt bizonytalan. Még becsülni sem lehet a végkifejletet, amelyet az időjárás alakulása nagymértékben befolyásolhat. Mindez annak ellenére igaz, hogy tudatos váltás nyomán a legfiatalabb, 1–10 éves korosztály térfoglalása már csak 180 ha, az összes terület ~ 3%-a, tehát felkészültünk a hosszú távú megelőzésre.

Összefoglalva az előbbieket; *az ÁESZ Szombathelyi Igazgatóságának illetékességi területén ~ 6.500 ha veszélyeztetett lucfenyő főfafajú állományban a 2005-ben mintegy 250 ezer m³ főképp fiatal és középkorú lucfenyő pusztult el, amely a fafaj élőfakészletének mintegy 11%-a. A kárfelszámolás nyomán ~ 360 ha üres vágás, erdőfelújítási kötelezettség képződik. Az erdőgazdálkodókat sújtó többlet költség (fakitermelési, vágástakarítási, erdőfelújítási) elérheti 200 millió forintot. Emellett a 2005-re érvényes jogi szabályozás szerint az erdőfelújítások normatív hazai támogatási igénye is közel 100 millió forint összeggel nőhet.*

Nagy Imre
igazgató

Új alapokon az agrároktatás és szaktanácsadás 2007–2013 között

A Kárpát-medence ökológiai adottságai kiváló lehetőséget adnak a kitűnő minőségű, a választék bővítését szolgáló és egészségügyi szempontból biztonságos élelmiszer-termelésre. A gazdálkodás fejlesztése a technikát, technológiát alkalmazó szakember, a tudományos munkát végző kutató, a termelést szervező mérnök, az információt a termelőnek átadó szaktanácsadó és az oktatást folytató iskolahálózat nélkül nem valósítható meg. A szakemberek felkészítésében, továbbképzésében az *agrároktatás* és a gazdálkodók véleményformálásában és megalapozott döntéseinek előkészítésében, az információk átadásában a *mezőgazdasági szaktanácsadás* Európa jelentős mezőgazdasággal rendelkező országaiiban nélkülözhetetlen feladatot lát el.

A társadalmi, gazdasági, technikai, technológiai, biológiai és az információs rendszerek gyorsütemű fejlődése következtében alapjaiban változott meg a mezőgazdasági termelők összetétele, a termelés színvonala, az élelmiszerek feldolgozottsági szintje és kereskedelme. Ehhez az új, korszerű technikát alkalmazni képes dolgozókra volt szükség. E feladatot a magyar agrároktatás sok gondja ellenére teljesítette, a termelés által megkövetelt képzettségű és számú szakembert bocsátott ki, illetve készített fel a felnőttképzés keretében. A külföldre került szakemberek – elsősorban elméleti – felkészültségüket illetően sokszor megelőzik külföldi társaikat.

A tananyagot folyamatosan kell korszerűsíteni a továbbiakban is, a továbbképzés szervezésénél pedig folyamatosan szükséges igazodni a termelési-gazdasági elvárásokhoz. Erre kényszerít a szakmai megfontolás, de erre kényszerítenek az Unió tervezett támogatási rendszereinek előírásai is. A változtatás nem lehet elkapkodott, nem követhet aktuál-politikai irányvonalat, nem lehet a divatirányzatok kiszolgálója. *Az oktatásban, a felnőtt dolgozók továbbképzésében stabilitásra van szükség, az állandó változás mellett és az állandóság szintézisét kell megvalósítani, a leglényegesebb kérdésekben.*

Az agrárágazatban dolgozó valamennyi szakembernek hozzá kell tudni férnie minden szakmai tudáshoz, gazdasági ismerethez, amely a jobb minőségű és eredményes termelés megvalósítását segíti. A szakismereteket változó világunkban nem elég egyszer megszerezni, hanem folyamatos fejlesztését, korszerűsítését életünk végéig folytatni kell, s ehhez a feltételeket is megteremteni.

Az élelmiszertermelés a XXI. században stratégiai kérdéssé vált. A sikeres tevékenységhez az *oktatás-kutatás-szaktanácsadás* egymásra épülő, *integrált* rendszerére több európai példát látunk. Olyan szervezett rendszert kell működtetni, amelynek tudásközpontjaiban az oktatási, kutatási intézmények gyűjtik, integrálják, feldolgozzák, a termelők és feldolgozók számára felhasználhatóvá, hozzáférhetővé teszik a kutatási eredményeket. Vagyis a tudomány eredményeinek gyors felhasználásának lehetőségét teremti meg a gazdaság szereplői, aktív résztvevői számára.

Új alap, az EMVA

2007-től a tervek szerint új alap létesül a vidékfejlesztési és mezőgazdasági célok egységes kezelése érdekében: „Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap”¹ névvel, amely a környezetvédelmi, az állatjóléti intézkedések, az ökológiai gazdálkodás, az élelmiszerbiztonsági feltételek megteremtése és támogatása mellett kiemelten foglalkozik az oktatással és a szaktanácsadással. Ennek figyelembevételével kettős feladatra kell készülni: egyrészt minél nagyobb támogatást szerezni a szakképzéshez, másrészt az oktatással felkészíteni a lakosságot a kistérségi együttműködés szemléletének elfogadására, a minél magasabb feldolgozottsági fok élelmiszer-egészségügy szempontjából is ellenőrzött kivitelezésére, a falusi turizmus fejlesztésére, a helyi értékesítés megvalósítására. *A közös agrárpolitikában kiemelt szerepet kap a szakképzés, a vidéki térségek népességmegtartó erejének javítása, új*

¹ Angolul: EAFRD: European Agricultural Fund for Rural Development)

munkahelyek létesítése, a munkanélküliség csökkentése érdekében.

Mindennapok valósága

A globalizálódó viszonyok között felértékelődnek a szakmai ismeretek. Az egész életen át tartó tanulás ma már a mindennapok valósága. Az agrároktatást és továbbképzést az uniós országok a vidék és az agrárfejlesztés fontos eszközeinek tartják. Az agrárágazatban az ismeretátadást, annak ellenőrzését a legtöbb kormányzat – világnézettől, pártállástól függetlenül – állami feladatnak tekinti és a szakmai követelmények kidolgozása, a továbbképzés állami irányítása az ágazati minisztériumok feladataiban előkelő helyen szerepel.

Az ismeretátadás különböző formái között kiemelt a szaktanácsadói hálózat, amely rendkívül sokat tehet az ország mezőgazdasági rendszerének javításáért, gazdaságos, eredményes működtetéséért. A 2007. január 1-én hatályba lépő rendeletek szerint az EU támogatással működő Mezőgazdasági Tanácsadó Rendszer (Farm Advisory System) felállítása kötelező minden tagországban. Amennyiben Magyarország nem tudja az elkövetkező egymásfél évben a saját hazai rendszerét megfelelően kialakítani és működtetni, a külföldi és részben állami kézben, állami felügyelettel dolgozó külföldi szaktanácsadók fogják a hazai piacot uralni. *Ez azt jelentené, hogy az erre a célra fordítható támogatások nem a hazai szervezetekhez kerülnének, a jól felkészült magyar agrárértelmiség kiszorulna a szaktanácsadás rendszeréből.* A magyar gazdálkodóknak el kellene fogadni a külföldi szakemberek álláspontjait, ami nem mindig felel meg a hazai érdekeknek, hiszen nem ismerik a magyar viszonyokat, a gazdálkodási-ökológiai adottságokat és saját országuk érdekeit képviselik!

Az oktatás és a szaktanácsadás, valamint a kutatómunka irányítása, végzése területén *előre kell nézni, készülni a 2007-től várható uniós pénzeszközök megszerzésére, mert e területen az ágazatnak kiemelt lehetőségei és*

feladatai lesznek. Ezekkel azonban csak akkor tud élni, ha már a tervezés időszakában az intézmények is folyamatosan felkészülnek. Az uniós elvárások és előírások sok tekintetben megszabják lehetőségeinket, a célok elérése érdekében feladatainkat: „Javítani kell a gazdáknak nyújtott szaktanácsadási szolgáltatások színvonalát. A szaktanácsadási és képzési intézkedések felhasználása során fel kell hívni a figyelmet a környezeti hatásokra és népszerűsíteni kell az agrár-környezetvédelmi programokat”².

Okos ráhatással

A tervezetekben a 2. számú (vidékfejlesztési) pilléren belül különös hangsúlyt kap *a szellemi erőforrás fejlesztése.* Az eredményes megvalósítás, a lehívható oktatási és szaktanácsadási támogatások elérése érdekében az ágazaton belüli, valamint az ágazaton kívüli szervezetek, intézmények között szoros együttműködés, összefogás, egységes fellépés szükséges. Az 1. tengely a versenyképességet helyezi előtérbe, de az intézkedések között első helyen a *humán erőforrás* fejlesztése áll, amely magába foglalja a szakoktatás és tájékoztatás fejlesztését, a fiatal gazdák támogatását, a korai nyugdíjazás kérdését, a szaktanácsadási szolgáltatás erősítését, a mezőgazdasági vállalatirányítási és erdőgazdálkodási szaktanácsadó szolgálat működtetését. A 3. tengely a vidéki életminőség javításával foglalkozik és a szakképzésnek kiemelt szerepet szán. Az alapvető szolgáltatások bővítése, a falufejlesztés, a kulturális örökség védelme, a szélesedő vállalkozási kedvezmények, a turizmus fejlesztése, a természeti örökség védelme és megismertetése elképzelhetetlen a helyi közösségekben folyó művelődés, szakmai felkészítés nélkül. *Az ágazatban dolgozók szemléletváltásában, alkalmazkodási készségében oktatással, tájékoztatással, szaktanácsadói „ráhatással” lehet rövid időn belül változást elérni.*

Az oktatás területén is készülni kell az úgynevezett többfunkciós agrármodell („európai mezőgazdasági modell”, „multifunkcionális

² Martin Konečný: Unió bővítés és mezőgazdaság: Veszélyek és lehetőségek. Friends of the Earth Europe. 2004. november

³ Az európai mezőgazdasági modellben a termelők nemcsak termékeikért, hanem a nem-termék outputért, így a társadalom által értékelt környezeti teljesítményekért is javadalmazáshoz jutnak. (Halmai Péter: A reform ökonómiaja. EU közös agrárpolitika: Fordulópont vagy kiigazítás? KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft. Budapest, 2004.

mezőgazdaság”)⁵ megvalósítására. Az értelmes munkával lekötött vidéki foglalkoztatás célja a városokba történő költözés lassítása. A termelői szervezetek, csoportosulások szervezése, a termelői együttműködés, az integráció nélkül sem a térségi fejlesztés, sem a multifunkcionális mezőgazdaság nem valósítható meg. Kiemelten kell kezelni a versenyképesség, a foglalkoztatottság, a tudás növelés, az információs szolgáltatás, az egészséges környezet kérdéseit. *A sikeres munka érdekében kell az oktatás, a szaktanácsadás szervezett rendszerét az ágazati elvárások szerint működtetni. A több évszázados múltra visszatekintő magyar agrároktatás nagy tapasztalatok-*

kal rendelkező közép- és felsőfokú intézményei tárgyi adottságait, személyi felkészültségét tekintve alkalmasak e nemzeti jelentőségű feladat elvégzésére. *Az első lépést megtettük: a vidéki lakosság művelődési, szakmai képzés iránti igényét sikerült felébreszteni.* Ezt bizonyítja, hogy 10 év alatt folyamatos emelkedést mutat a statisztika az agrárágazati szakmai képzésen felnőttek számában. A tanfolyamokon 1995-ben alig haladta meg a kétezer a kiadott bizonyítványok száma. 2004-re 16 ezer fölé emelkedett ez a szám. Az aktív dolgozók igénylik a továbbképzést ezt kell kihasználni, a képzés lehetőségeit bővíteni szükséges.

Dr. Wallendums Árpád

Külföldi mezőgazdasági gyakorlatok 2006-ban

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium támogatásával évtizedek óta szerveződnek külföldi mezőgazdasági gyakorlatok fiatal magyar agrárszakemberek számára (a programokon való részvétel nem kötött a magyar állampolgársághoz). A budapesti FVM Képzési és Szaktanácsadási Intézet 2002-ben a Minisztérium megbízásából vette át a farmgyakorlatok szervezésével, lebonyolításával kapcsolatos feladatokat.

A 3–19 hónapos gyakorlatok az agrárágazat különböző szakterületein alapvetően fizikai munkát jelentenek. A gyakornokok bekapcsolódnak a gazdaság munkafolyamataiba, részt vesznek a fogadó család mindennapi munkájában. Egyes programok lehetőséget nyújtanak egyetemi képzésben, illetve tanfolyamon való részvétellel is.

Németország, Hollandia	Hamvasi Éva	06-1-487-71-78, hamvasie@eda.hu
Dánia	Horváthné Révész Ágnes, Sebestyén Anna	06-1-362-81-07, horvath@kszi.hu 06-1-487-71-84, sanna@kszi.hu
Franciaország	Bazan Diána	06-1-487-71-77, bazand@eda.hu
Egyesült Királyság, Amerikai Egyesült Államok	Zsiborás Ágnes	06-1-487-71-74, zsiborasa@eda.hu

Az FVM KSZI szolgáltatásai: gyakorlatok szervezése, előkészítése, külföldi partnerszervezetekkel való folyamatos kapcsolattartás, felkészítés az egyes programokra, segítségnyújtás vízum- és utazási ügyekben, információs anyag kiadása. A programok részletes leírása az **FVM Képzési és Szaktanácsadási Intézet** honlapján, a 2005. szeptember folyamán megjelent jelentkezést tartalmazó hirdetményben olvasható. (Külkapcsolatok/Farmgyakorlatok link). Érdeklődni a táblázatban feltüntetett telefonszámokon és e-mail címeiken lehet.

Az FVM KSZI munkatársa vagyok 2001 óta, farmgyakornoki és egyéb nemzetközi ügyek intézésével foglalkozom. A mosonmagyaróvári agráregyetem elvégzése (1999) után magam is voltam mezőgazdasági gyakornok Bajorországban. Nem bántam meg! Azt gondolom, hogy gyakornokként az élet tud nagyon szép, érdekes, ám unalmas és fárasztó is lenni. A munka sok, a pénz nem annyira, hiszen elsősorban tapasztalatszerzésről van szó. Kevesen kérik ki a gyakornokok véleményét, pedig ezekre az emberekre érdemes odafigyelni, mert lehet tőlük tanulni. Miért ajánlom tiszta szívvel ezt az életmódszerzési lehetőséget? Mert egy fiatal életében fontos, hogy kipróbálja magát, és ma szerencsére ezt külföldön is meg lehet tenni. A későbbi munkavállalás szempontjából is egyértelmű előny – sőt sokszor már feltétel – a külföldi tapasztalat. Egy új feladat

ellátása során új emberekkel lehet megismerkedni, barátságok, szerelmek szövődhetnek, s ha a gyakornok jól használja fel a lehetőségét, sok új szakmai, nyelvi, gyakorlati tudásra tehet szert. Néha nem éppen mintagazdaságba kerül, tanulni, tapasztalatot szerezni ott is lehet. Szakmai vagy személyes problémák felmerülése esetén lehetőség van a gyakorlati hely megváltoztatására, nem érdemes rögtön megszakítani a programot! A külföldiekkel való kommunikációhoz nyelvtudás szükséges. Ezt feltétlenül fejleszteni kell, a külföldi gyakorlat során a nyelvtudás elmélyül, tökéletesedik. Érdeemes kipróbálni önmagunkat, hogy álljuk meg helyünket külföldön.

Kedvesnőül álljon itt néhány idézet volt gyakornokaink beszámolóiból:

„A borászat nem csak munkahelyünk, hanem otthonunk is volt. Bármilyen segítségre volt szükségünk, megkaptuk azt. ... Az Egyesült Államokban eltöltött négy hónap mind szakmai, mind személyes szempontból rendkívül hasznos volt.”

(Gazdag Gyöngyi –
Kendall-Jackson lakeporti üzeme,
California, USA)

„Amikor ide kerültem, az angol nyelvtudásom kezdő szintű volt, de hamar gyarapítottam a tudásomat és rövid időn belül felzárkóztam, sőt még egy kis dán nyelvet is megtanultam....Az iskolában szerzett tudás is hasznos volt, hisz betekintést nyerhettünk a farmer papírmunkájába is a gyakorlat mellett, és meg kellett felelni az Európai Unió elvárásoknak.”

(Karácsonyi Róbert, Dánia)

„A hét folyamán a zöldségeskertet terveztem át. A munkában az a jó, hogy hagyják az elképzeléseimet megvalósítani. Nem szólnak bele, mit, hogyan csináljak, a lényeg, hogy a kitűzött cél meglegyen, azaz a mag kerüljön a földbe, azon túl a tervezés, a forma, minden rám van bízva.”

(Jaskó Anita, Florida, USA)

„Jó dolognak tartom ezt a gyakornokprogramot. De az a véleményem, hogy csak az kezdjen bele, aki végig is csinálja.”

(Gerencsér Gábor, Bajorország)

„Úgy vélem, minden agrár beállítottságú fiatal számára jó erőpróba, sok tapasztalatot begyűjthet a gyakornok a munkás hétköznapiakra, amikor munkájával naponta jellemzi saját magát, próbára teheti teljesítőképeségét, és nem utolsó sorban bizonyíthatja kitartását és alkalmazkodóképességét.”

(Jéger Sarolta, Bajorország)

„Nem lehet elvárni házigazdáinktól, hogy már a második nap bizalmukba fogadjanak, ezért valamit tenni is kell, mégpedig azt, hogy barátságosnak, nyíltak, érdeklődőnek kell lenni.”

(Kovács Edit, Bajorország – falusi turizmus)

Hamvasi Éva
KSZ

FELHÍVÁS

Tájékoztatjuk az érdeklődőket, hogy a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériummal (FVM), illetve annak megbízása alapján a témában feladatot ellátó FVM Képzési és Szaktanácsadási Intézettel (FVM KSZI) kötött kétoldalú megállapodások keretei között,

- Németország,
- Dánia,
- Franciaország,
- Egyesült Királyság,
- Hollandia és
- az Amerikai Egyesült Államok

2006-ban is fogad magyar agrárszakembereket, diákokat szakmai gyakorlatra és képzésre.

A részletes pályázati felhívás 2005. decemberében jelent meg az Intézet honlapján – www.kszi.hu –, ahol hasznos információk olvashatók Külkapcsolatok/Farmgyakorlatok címszó alatt.

Kíméletes a szállítás vízi úton

Nem is olyan ritkán kapunk hírt arról, hogy a hatalmas átmenő forgalom miatt szinte „kettévágott” települések lakói tiltakozó akcióként lezárták a fél úttestet. Még ijesztőbbek a halálos kimenetelű közúti balesetek, amikor a kamion ráhajtott vasúti átkelőre vagy személygépkocsival frontálisan ütközött. A fejlett demokráciájú országokban, mint például Svájcban a kamionokat vasúton szállítják, éppen a közlekedésbiztonság és a lakosság nyugalma érdekében. A legújabb kor második olajválságát éljük, a benzin egyre drágább és az olajtartalékok is kimerülőben vannak szerte a világon, mégsem fejlesztjük a környezet- és árukímélő és főként olcsó vízi szállítást. Vajon miért?

Litvai Jánost, a DUNA-CARGO ügyvezető igazgatóját kérdeztem.

– *A bel- és külföldi szállítások hány százaléka bonyolódik vízi úton? És milyen arány lenne kívánatos?*

– Nem rendelkezem ellenőrizhető forrásból pontos adatokkal. Az elmúlt években viszont a vízi közlekedés részaránya mindig 5% körüli értéken állt, ami véleményem szerint jóval kevesebb, mint azt hazánk fekvése, lehetőségei és az áruforgalom nagysága és összetétele indokolhatná. Feltétlenül 10%-ot meghaladó értéket tartok reálisan teljesíthetőnek. Véleményem szerint 14–17% lenne/lehetne a megfelelő szint.

– *A vízi úton történő szállítást a legolcsóbb és legkíméletesebb szállítási módnak tartják, különösen érzékeny termékek (bor) esetében. Valóban olcsó a vízi szállítás a vasúti és a kamionos szállításhoz képest?*

– A vízi szállítás mind direkt, mind pedig indirekt értelemben véve olcsóbb, mint a közúti, vagy a vasúti fuvarozás. Ez természetesen nem abszolút igazság, relációk, árúnevek, illetve egyéb tényezők befolyásolhatják.

Direkt értelemben olcsóbb, mivel a fajlagos energia felhasználása és élőmunka-igénye alacsonyabb, mely –szerencsés esetben– a fuvardíjakban is érvényesül.

Indirekt értelemben olcsóbb, mert kevesebbet költünk rá.

– *Országunkon keresztül folyik az egyik legnagyobb európai folyó, a Duna. Mennyire*

vagyunk ellátva vízi szállító eszközökkel? Mennyire lenne kívánatos felfejleszteni a vízi szállítást? Mik ennek a feltételei?

– A belvízi szállítás ma Magyarországon méltatlanul rossz helyzetben van. Ennek a szállítási módnak mind Magyarországon, mind pedig Európában –EU-ban– komoly hagyományai vannak. Figyelembe véve a Duna nyújtotta lehetőségeket a jelenlegi flotta –a magyar lobogó alatt futó hajók– mind számukat, mind hordképességüket tekintve nem, vagy csak kevéssé elégítik ki az elvárásokat. Ez vezetett oda, hogy

napjainkban is nagyszámú olyan hajó van jelen a magyar piacon, mely egyébként a német/holland stb... vízterületeken lenne otthon. A más vízterületeken történő működés természetesen nem elítélendő, de jelzi a többlet kapacitás igényének meglétét.

jesztő folyamattá válik, amennyiben annak finanszírozására is nyílik lehetőség.

– *A Duna alacsony vízállása sok év átlagában hány hónapon keresztül lassítja, nehezíti a vízi szállítást?*

A fejlesztés előfeltétele a megfelelő infrastruktúra. Ez részben magát a víziutat, részben pedig a kikötői infrastruktúrát jelenti. Elkerülhetetlen, hogy a hajózás gazdaságossági érdekeit is figyelembe vevő módon megtörténjen végre a Duna szabályozása, értve ezalatt elsősorban a magyar szakaszt, de ideértve a folyó egyéb, szűk keresztmetszetű szakaszait is. Nagy éves gyakorisággal biztosítani kell a minimum 25 dm-es merülést, mely alapfeltétele a gazdaságos és versenyképes hajózásnak. Hasonlóképpen szükséges az állóidők csökkentése érdekében a magas rakodási teljesítményre képes, időjárásra nem, vagy csak kevésbé érzékeny, versenyképes árakon dolgozó kikötők/rakodóhelyek számának és minőségének növelése, illetve javítása.

Jó infrastruktúra és jelenlévő piaci igények esetén a fejlődés gyakorlatilag önger-

– Szélsőséges a Duna vízjárása, általánosságban elmondható, hogy az alacsony vízállás évente 2–3 hónapon át akadályozza, számottevően a hajózást.

– *A DUNA-CARGO mennyiben szorul rá hajó, vontató bérlésre, mely országoktól bérelnek, ez mennyivel drágítja százalékosan a vízi szállítást ahhoz képest, hogyha saját vízi járművekkal szállítanának?*

– Társaságunk nem bérel hajókat. Szükség esetén anyacégünkkel, az osztrák DDSG-Cargoval kölcsönösségi alapon végzünk egymásnak vontatásokat, illetve kivételes esetekben vontatunk idegen társaságoknak is.

– *Hogyan lehetne korszerűsíteni a flottát? Visszahozni a folyami szállítás rangját, jelentőségét?*

– A Dunán jelenleg a nagy mennyiségű tömegáru – érc, szén, koks, műtrágya, gabona, acélárak stb...– fuvarozása teszi ki a tevékenység gerincét. Ezen áruféleségek fuvarozására a Duna-Cargo flottája alkalmas. Tetemes összegeket költünk a fenntartásra, illetve bizonyos műszaki fejlesztésekre, melyek elsősorban a hajók teljesítményének növelésére, a működés optimalizálására, illetve a fajlagos üzemanyag felhasználás csökkentésére irányulnak.

A fentiekén kívül álláspontom szerint első lépésben növelni kell a kapacitást, amely a hagyományos áruk terén befedné a megnövekvő kapacitási igényeket. Másodsorban a dunai infrastruktúra javításával párhuzamosan kell befektetni a speciális áruk szállítására alkalmas hajótérbe is. (Folyékonyáru, konténer, Ro-Ro stb...)

A folyamhajózás nem veszítette el jelentőségét, de tény, hogy az elmúlt 2 évtizedben stagnált a folyamatosan fejlődő közúti vagy vasúti közlekedéssel összehasonlítva. Az

EU-adta lehetőségek ismeretében a legfontosabb feladatok egyike a belvízi fuvarozás növekedési pályára állítása.

– *Mennyire vagyunk ellátva a Duna mellett rakodóhellyel? A kikötőfejlesztés hogyan valósul meg Magyarországon?*

– Számos rakodóhely, illetve ennél jóval kevesebb kiépített kikötő áll ma Magyarországon a hajózás rendelkezésére. Problémát okoz sok esetben az, hogy a rakodóhelyek időjárás-érzékenyek. Hasonló probléma alacsony vízállás esetén sok esetben a rakodóhely megközelíthetősége.

Az elmúlt években részben, vagy egészben állami forrásokból finanszírozott kikötő fejlesztések álláspontom szerint nem, vagy nem a tervezett módon hoztak fejlődést a belvízi szállítás területén.

– *Igazgató úr, köszönöm az interjút.*

Tamás Enikő

WTO tárgyalások, kontra alkalmazott agrárpolitika

A köztudottan alacsony támogatottságú, versenyképes mezőgazdasággal és élelmiszeriparral rendelkező Ausztrália a 2003. és 2004. gazdasági évben alkalmazott termelői támogatásokról beszámolva jelentős nagyságrendű, ún. *sárga dobozos* támogatásokról is tesz említést a „WTO Reporter”-ben.

Ausztrália is ludas

A Világkereskedelmi Szervezetnél (WTO) most bejelentett támogatási gyakorlatot nézve, a jelek szerint a hagyományosan, *jórészt zöld dobozos támogatásokkal operáló ausztrálok is rákényszerültek arra, hogy termelőiket csökkentési kötelezettséggel terhelte, piactorzító belső támogatásokkal lássák el.*

Jóllehet, a bejelentett 207,8 millió ausztrál dollár (kb. 158 millió USD) mélyen az ausztrálok vállalási plafonértéke (472 millió AUD) alatt van, mégis meglepő, hogy *a bejelentett piactorzító támogatások túlnyomó hányada egyetlen ágazatot, a tejtermelést és tejfeldolgozást részesítette előnyben.* A cukor termékpályára és a búzatermesztés támogatására fordított sárga dobozos támogatások értéke nem érte el az adott termékpálya folyó áras bruttó termelési értékének 5%-át, így ezek a támogatási összegek nem terheltek az ausztrálok „sárga dobozos mozgásterét”. (Megjegyzés: a WTO Megállapodás a piactorzító, illetve termelői döntéseket befolyásoló belső támogatásokat „sárga dobozos” támogatásként jegyzi és egy bázis szinthez képest 20%-os leépítéssel sújtotta 1995 és

2000 között.) Mivel Ausztrália teljes mezőgazdasági kibocsátása 2003–2004-ben meghaladta a 36,7 milliárd ausztrál dollárt, így az ún. „de minimis” szabály értelmében elég nagy mozgástere maradt az ausztrál mezőgazdaságnak a küszöbszint alatti támogatások juttatására.

Az ausztrálok emellett mintegy 2 milliárd ausztrál dollár nagyságrendet elérő támogatást nyújtanak mezőgazdaságuknak az ún. *zöld dobozos* kategóriájú, (tehát kereskedelmet nem, vagy csak alig torzító) támogatási programjaik keretében. *Így támogatják az agrárgazdasági kutatást, az állat- és növényegészségügyi ellenőrzéseket, a környezetvédelmi és a regionális fejlesztést támogató programokat, strukturális igazodást szolgáló beavatkozásokat és a termelés fajtájától és mennyiségétől független, jövedelembiztonságot erősítő, de a termelés típusától és mennyiségétől független, közvetlen (terület alapú) jövedelempótló támogatásokat.*

Az kiabál, akinek a háza ég ...

Ausztrália, mint a 17 tagországot számláló, nettó exportőrök tömörítő ún. „Cairns Group” vezető és névadó tagállama, a most zajló WTO-tárgyalásokon furcsa módon a kereskedelemtorzító támogatások erőteljes leépítését és a zöld dobozos támogatások erőteljes szigorítását követeli, miközben maga is alkalmaz protekcionista támogatási formákat, valamint szabadon adható zöld dobozos támogatásokat.

A 20 milliós lakosú Ausztrália módszeresen támadja a szerinte protekcionista agrárpolitikát követő fejlett országokat az ún. Dohai Forduló tárgyalásai során. *Az ausztrál agrárdiplomácia kiváltképp az Európai Unió gyakorlatát bírálja, de talán a kiegyensúlyozottság és a részrehajlás nélküliség látzatának fenntartásával időnként megkapja tőlük a magáét az USA is.*

Az ausztrál bírálatok alapja feltehetően a támogatási nagyságrend és a támogatások WTO konformitása, holott mind az EU, mind pedig az USA az egykor rögzített és vállalt kötelezettségekkel összhangban, időben mérséklődő támogatásokat nyújt saját mező-

gazdasága versenyképességének megőrzése érdekében. *Az EU mindemellett kínosan ügyel arra is, hogy a sokat bírált exporttámogatásait gyorsabban és nagyobb mértékben építse le, mint az a saját WTO kötelezettség vállalásában szerepel.* (Megjegyzés: Ausztrália az exporttámogatás leépítési WTO kötelezettség megkerülésére alkalmas, támogatott kereskedelmi hiteleket nyújt exporttermékeinek piacra juttatása érdekében és monopól helyzetű kereskedelmi vállalatokat működtet, melyekkel az általa fenn hirdett piacnyitási kötelezettség tompítható, az országba érkező terméktömeg megrostálható, az import állami szintű kordában tartása valósítható meg.)

Amerika védi a farmereit

A ma már 450 milliós fogyasztói piaccal rendelkező EU, egy magas támogatottsági szintet képező bázisról leépítve belső támogatásait, a 2000–2001-es gazdasági évben már csak 43,6 milliárd eurót költött csökkentési kötelezettséggel terhelt belső támogatásokra, jöllehet, a vállalási plafonja akkortájt meghaladta a 67 milliárd eurót. Zöld dobozos támogatásokra 21,8 milliárd eurót költött.

Ezzel szemben, a 288 millió lakosú USA csak 14,4 milliárd USD-t használt fel sárga dobozos belső támogatásokra (a plafonja 19 milliárd USD), ugyanakkor a szabad kategóriát képező zöld dobozban, főként belső élelmiszersegélyekre és természeti katasztrófák okozta károk enyhítésére, valamint állat- és növény egészségügyi prevencióra koncentrálna 50,7 milliárd USD-t fordított. Azt is látni lehet azonban, hogy az USA a 2002-ben elfogadott és hatályba léptetett, a termelői biztonságot és a vidékfejlesztést preferáló, hosszú távú agrártörvénye (Farm Security and Rural Investment Act) *rendkívül erőteljes védelmet fogalmaz meg az amerikai farmerek érdekében*, ezért az USA által alkalmazott belső támogatások lényegesen növekedhetnek és kihasználhatják a még meglévő mozgásteret.

Összeállította:
Sz. J.

Oroszország élelmiszerimport-függőségben

Az oroszországi agrárszektor összességében 1,6%-kal növekedett 2004-ben. Ezen belül a növénytermesztés növekedése átlag feletti (4,2%) volt, miközben az állattenyésztés teljesítménye csökkent (1,8%-kal). Az ágazat teljesítmény-adatai azt mutatják, hogy folytatódik az utóbbi évek tendenciája, az agrárium helyzete gyakorlatilag nem javul.

Növekedési mutatók az orosz agráriumban (%)

	2002	2003	2004
Mezőgazdaság összesen	101,5	101,3	101,6
Növénytermesztés	100,0	102,9	104,2
Állattenyésztés	103,2	99,5	98,2

A teljesítmények kedvezőtlen alakulásának okai:

- technikai és technológiai elmaradottság,
- a piaci intézmények fejletlensége,
- az árviszonyok további eltorzulása, az agrárrolló nyílása,
- az állami támogatások alacsony szintje,
- a lakossági fogyasztói kereslet elégtelensége.

Az agrárágazat gazdasági-szociális helyzete a korábbi időszakhoz hasonlóan kedvezőtlen maradt. A mezőgazdasági üzemek többségének pénzügyi helyzete kritikus, en-

A főbb alágazatok termelésének alakulása (millió tonna)

	2002	2003	2004	2004/ 2003 (%)
Gabonafélék	86,6	67,1	77,9	116,1
Cukorrépa	15,7	19,4	21,7	112,1
Napraforgó	3,7	4,9	4,7	97,4
Burgonya	32,9	36,7	35,9	97,8
Zöldségfélék	13,0	14,8	14,6	98,7
Vágómarha, -sertés, -baromfi	7,3	7,7	7,6	99,7
Tej	33,5	33,3	32,0	95,8
Tojás (millió db)	36,2	36,5	35,6	97,7

nek következménye a nagyon alacsony műtrágya-felhasználás, a nem kielégítő a növényvédőszer-felhasználás. Tovább romlott az üzemek technikai felszereltsége is. A mezőgazdasági gépek selejtezésének üteme 2/3-szorosa az új gépek beállításának, s ma az ágazatban átlagosan 70%-os az alapvető gépek, berendezések elhasználódása.

A növénytermesztés erősödésének alapja a termésterület lényeges bővítése volt, pl. a gabonánál 8,4%-os, a kukoricánál 25,1%-os a növekedés. Ezen túlmenően egyes kultúráknál javultak a termésátlagok is, a cukorrépánál például 12%-kal.

A 2003. évhez képest 12,1%-kal emelkedett a cukorrépa termelése, ugyanakkor a napraforgóé, a burgonyáé, valamint a zöldségféléké csökkent.

	gabona	hús, hústermékek	tej, tejtermékek	hal
Világpiac mérete(Mrd USD)	8–9	14–15	9–10	2–3
Versenyképesség	magas	alacsony	közepes	magas
Piacvédelmi eszközök	exportótsztozás	importkvóták	–	–

Az állattenyésztés teljesítményének csökkenésében további specifikus okok vannak. Az ágazat *hosszú évek óta veszteséges, az általános technikai/technológiai elmaradottság mellett a veszteségek fő oka a termeléshez szükséges gépek, valamint a takarmányok folyamatosan magas árszintje.*

Az ágazaton belül a legszembetűnőbb jelenség a szarvasmarha-állomány 6,7%-os csökkenése (1,7 millió egyeddel), ami érvényes mind a hústermelő, mind a tejelő fajtákra is. Nincs szó fajtaváltásról vagy struktúraváltozásról. Ugyancsak csökkent a sertésállomány, csaknem 11%-kal, mely 2 millió állatot jelent. Az előzőekből következik a hústermelés csökkenése, kivéve a baromfi-ágazatot, ahol kedvező növekedési tendencia indult meg. A termelők aránya a hús termelésében számottevő. Összességében ez a termelői kategória több húst állít elő, mint a nagyüzemi gazdaságok, bár az össztermelésen belül arányuk csökken.

Az ágazat pénzügyi oldala

Az elmúlt évben nem javult az ágazat finanszírozása. Az állami költségvetés agrárkiadásai folyóáron 5,2%-kal mérséklődtek, ami az inflációt is figyelembe véve drasztikus csökkenés. Ezzel együtt több olyan kedvezményes hitelprogram is működött az év folyamán, amelyek révén bizonyos termelői kategóriákban javítani lehetett a pénzügyi helyzeten. Állami támogatás működött az energiafogyasztásban, és a műtrágya-felhasználásban. Összességükben azonban ezek a támogatási formák – komolyabb méretű források hiányában – inkább csak jelképesek maradtak.

A mezőgazdasági árak tekintetében szintén nem javult a helyzet. Folytatódott az a tendencia, mely szerint a mezőgazdasági technika, valamint az energiahordozók árai jóval nagyobb ütemben emelkedtek, mint a mezőgazdasági termelők által érvényesíthető termelői árak.

Az agrártermékek *külkereskedelmében* elsősorban a több éven keresztül realizált kiemelkedő gabonatermés alapján következtek be kedvező változások. A 2003. évi kiugró gabonaexport (11,5 millió tonna) után 2004-ben mintegy 6 millió tonna gabonát sikerült értékesíteni. Ezzel Oroszország a legjelentősebb gabonaexportőrök közé került. Csökkent a hús és a hústermékek behozatala. *2004-ben összesen 2 millió 707 ezer tonna friss és fagyasztott húst importáltak, ami a 2003. évinél 8,1%-kal kevesebb.*

Az orosz agrárium világpiaci megjelenése tehát mind export-, mind importoldalon számottevő. A legfontosabb termékcsoportokat illetően egy felmérés szerint az orosz termelők versenyképessége a következő:

Az orosz mezőgazdaság és élelmiszeripar alapvető problémái változatlanul a következők:

- Tovább húzódik a földkérdés végleges megoldása. Amennyiben valójában működne a föld adásvételére és zálogba adására vonatkozó törvény, valamint külföldiek is szerezhetnének mezőgazdasági földtulajdont, lényegesen javulhatna a beruházások helyzete, bővülnének a hitel felvételi lehetőségek.
- Változatlanul nagy a tőkehiány, kevés a külföldi befektető.
- A mezőgazdasági géppark jelentős része nullára amortizálódott, elavult mind fizikailag, mind erkölcsileg.
- Nem működik a mezőgazdasági lízingelés, nincsenek ezzel foglalkozó bankok, lízingcégek.
- Tovább nyílik az agrárrolló, azaz a termeléshez használt nyersanyagok, energia, berendezések árszintje egyre magasabb a mezőgazdasági végtermékekhez képest.
- Nagy mértékű az ország élelmiszerfüggősége, az importtermékek aránya a nagyvárosok élelmiszerpiacain mintegy 65–80%-os!

Kemény Ádám

Az Európai Unió Hivatalos lapjában megjelenő rendelkezések

Az alábbiakban felsorolt EU rendelkezéseket az Official Journal L sorozatának októberben és novemberben megjelent számaiból válogattuk. A lista teljesség igénye nélkül szelektálja mindazokat a mezőgazdasággal és élelmiszeriparral foglalkozó rendelkezéseket, amelyek hazánkat bármilyen módon érinthetik. Az Európai Unió teljes magyar nyelvű joganyaga elérhető az Európai Unió Hivatalos Lapjának különkiadásában.

Magyarország

A Bizottság 1741/2005/EK rendelete (2005. október 24.) a magyar intervenciós hivatal birtokában lévő kukoricának a közösségi piacon történő viszonteladására vonatkozó folyamatos pályázati felhívás megnyitására szóló 1165/2005/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L280, 2005. október 25. 3. oldal

Magyarország

A Bizottság 1667/2005/EK rendelete (2005. október 15.) a Cseh Köztársaság, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia csatlakozása következtében a cukorágazatra vonatkozó átmeneti intézkedések megállapításáról szóló 60/2004/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L269, 2005. október 14. 3. oldal

Zöldség-gyümölcs

A Bizottság 1870/2005/EK rendelete (2005. november 16.) a vámkontingensek megnyitásáról és kezeléséről és harmadik országokból behozott fokhagymára vonatkozó származási bizonyítványok rendszerének bevezetéséről

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L300, 2005. november 17. 19. oldal

A Bizottság 1857/2005/EK rendelete (2005. november 14.) a vámkontingenseknek a harmadik országokból importált tartósított gomba tekintetében történő megnyitásáról és kezeléséről szóló 1864/2004/EK bizottsági rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L297, 2005. november 15. 9. oldal

Cukor

A Bizottság 1686/2005/EK rendelete (2005. október 14.) a cukorágazatban a 2004/2005-ös gazdasági évre a termelési illetékek összege, valamint a kiegészítő illeték meghatározásáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L271, 2005. október 15. 12. oldal

Élelmiszer

A Bizottság 2005/70/EK irányelve (2005. október 20.) a gabonafélékben, valamint az egyes állati és növényi eredetű termékekben, illetve azok felületén található egyes peszticid-szermaradványok megengedett legmagasabb mértékének meghatározása tekintetében a 76/895/EGK, 86/362/EGK, 86/363/EGK és a 90/642/EGK tanácsi irányelvek módosításáról (1)

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L276, 2005. október 21. 35. oldal

A Bizottság 2005/74/EK irányelve (2005. október 25.) a 90/642/EGK tanácsi irányelvnek az abban rögzített etofumezát, lambda-cihalotrin, metomil, pimetozin és

tiabendazol szermaradvány legmagasabb mértékére tekintettel történő módosításáról (1)

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L282, 2005. október 26. 9. oldal

Tejtermékek

A Bizottság 1802/2005/EK rendelete (2005. november 3.) a vaj- és tejszínpiaci intervenció tekintetében az 1255/1999/EK tanácsi rendelet alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 2771/1999/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L290, 2005. november 4. 3. oldal

Gabona, rizs

A Bizottság 1695/2005/EK rendelete (2005. október 17.) a francia intervenciós hivatal birtokában lévő közönséges búza kivételére irányuló folyamatos pályázati felhívás megnyitásáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L272, 2005. október 18. 3. oldal

A Bizottság 1696/2005/EK rendelete (2005. október 17.) a francia intervenciós hivatal birtokában lévő közönséges búzának a spanyol piacon történő viszonteladására vonatkozó folyamatos pályázati felhívás megnyitásáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L272, 2005. október 18. 9. oldal

A Bizottság 1700/2005/EK rendelete (2005. október 18.) a szlovák intervenciós hivatal birtokában lévő kukoricának a közösségi piacon történő viszonteladására vonatkozó folyamatos pályázati felhívás megnyitásáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L273, 2005. október 19. 3. oldal

A Bizottság 1851/2005/EK rendelete (2005. november 11.) az ír whisky formájában exportált gabonafélék 2005/2006-os időszakban alkalmazandó együtthatóinak rögzítéséről

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L296, 2005. november 12. 13. oldal

A Bizottság 1852/2005/EK rendelete (2005. november 11.) a skót whisky formájában exportált gabonafélék 2005/2006-os időszakban alkalmazandó együtthatóinak rögzítéséről

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L296, 2005. november 12. 15. oldal

Halászat

A Bizottság 2005/742/EK határozata (2005. október 19.) az Európai Közösségbe (EK) tenyésztés céljából behozott egyes élő halfajok, ikráik és ivarsejtjeik engedélyezett származási területeinek jegyzéke tekintetében a 2003/858/EK határozat módosításáról (az értesítés a C(2005) 3964. számú dokumentummal történt) (1)

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L279, 2005. október 22. 71. oldal

A Bizottság 1804/2005/EK rendelete (2005. november 5.) a tagállami halfogásokra vonatkozó információk feljegyzésére vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 2807/83/EGK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L290, 2005. november 4. 10. oldal

A Bizottság 1805/2005/EK rendelete (2005. november 5.) a merevítőrudas zsákhálók és a passzív halászfelszerelés jelölésére és azonosítására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 356/2005/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L290, 2005. november 4. 12. oldal

Szőlő-bor

A Bizottság 2005/715/EK határozata (2005. október 10.) a 2005-ös pénzügyi évre vonatkozóan az 1493/1999/EK tanácsi rendelet értelmében a tagállamok számára, egy bizonyos hektármennyiségű szőlőültetvény szerkezetátalakítására és átállítására megállapított végleges pénzügyi támogatások meghatározásáról (az értesítés a C(2005) 3737. számú dokumentummal történt)

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L271, 2005. október 15. 42. oldal

A Bizottság 2005/716/EK határozata (2005. október 10.) az 1493/1999/EK tanácsi rendelet értelmében a tagállamok számára egy bizonyos hektármennyiségű szőlőültetvény szerkezetátalakítására és átállítására a 2005/2006. pénzügyi évre megállapított irányadó pénzügyi támogatások meghatározásáról (az értesítés a C(2005) 3738. számú dokumentummal történt)

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L271, 2005. október 15. 45. oldal

A Bizottság 1747/2005/EK rendelete (2005. október 24.) az 1493/1999/EK tanácsi rendeletnek a borágazati termékekre vonatkozóan harmadik országokkal folytatott kereskedelem tekintetében történő végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 883/2001/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L280, 2005. október 25. 9. oldal

A Tanács 2005/798/EK határozata (2005. november 14.) az Európai Közösség és az Amerikai Egyesült Államok között levélváltás formájában létrejött, a borkereskedelemmel kapcsolatos kérdésekről szóló megállapodás megkötéséről

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L301, 2005. november 18. 14. oldal

Levélváltás formájában létrejött megállapodás az Európai Közösség és az Amerikai Egyesült Államok között a borkereskedelemmel kapcsolatos kérdésekről

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L301, 2005. november 18. 16. oldal

Támogatások

A Bizottság 1668/2005/EK rendelete (2005. október 13.) a felvásárlást, a raktározást és a készletek értékesítését magukban foglaló intervenciók intézkedések finanszírozási költségeire alkalmazandó kamatlábaknak az EMOGA Garanciarészlege számára a 2006-os számviteli évre történő meghatározásáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L269, 2005. október 14. 4. oldal

A Bizottság 1701/2005/EK rendelete (2005. október 18.) a közös agrárpolitika keretében tartozó közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott támogatási rendszerek létrehozásáról szóló 1782/2003/EK tanácsi rendeletben meghatározott egységes támogatási rendszer végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 795/2004/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L273, 2005. október 19. 6. oldal

A Tanács 1698/2005/EK rendelete (2005. szeptember 20.) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L277, 2005. október 21. 1. oldal

A Bizottság 1742/2005/EK rendelete (2005. október 24.) a lengyel intervenciók hivatal birtokában lévő kukoricának a közösségi piacon történő viszonteladására vonatkozó folyamatos pályázati felhívás megnyitásáról szóló 1164/2005/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L280, 2005. október 25. 4. oldal

A Bizottság 1743/2005/EK rendelete (2005. október 24.) a francia intervenciók hivatal birtokában lévő kukoricának a közösségi piacon történő viszonteladására vonatkozó folyamatos pályázati felhívás megnyitásáról szóló 1166/2005/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L280, 2005. október 25. 5. oldal

A Bizottság 1744/2005/EK rendelete (2005. október 24.) az osztrák intervenciók hivatal birtokában lévő kukoricának a közösségi piacon történő viszonteladására vonatkozó folyamatos pályázati felhívás megnyitásáról szóló 1168/2005/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L280, 2005. október 25. 6. oldal

A Bizottság 1794/2005/EK rendelete (2005. október 28.) az egyes közvetlen támogatásokra és strukturális vagy környezetvédelmi intézkedésekre alkalmazandó 2005. évi átváltási árfolyamok rögzítéséről

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L288, 2005. október 29. 36. oldal

A Bizottság 1808/2005/EK rendelete (2005. november 4.) a kukorica harmadik országokból Spanyolországba történő importjára adható behozatali vámkedvezményre vonatkozó pályázat meghirdetéséről

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L291, 2005. november 5. 3. oldal

A Bizottság 1809/2005/EK rendelete (2005. november 4.) a kukorica harmadik országokból Portugáliába történő importjára adható behozatali vámkedvezményre vonatkozó pályázat meghirdetéséről

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L291, 2005. november 5. 4. oldal

A Bizottság 1845/2005/EK rendelete (2005. november 11.) a cseh intervenciók hivatal birtokában lévő kukoricának a közösségi piacon történő viszonteladására vonatkozó folyamatos pályázati felhívás megnyitásáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L296, 2005. november 12. 3. oldal

A Bizottság 1861/2005/EK rendelete (2005. november 15.) az 1064/2005/EK rendeletnek a litván intervenciósi hivatal birtokában lévő közönséges búza kivitelére vonatkozó folyamatos pályázati eljárás tárgyát képező mennyiség tekintetében történő módosításáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L299, 2005. november 16. 54. oldal

A Bizottság 1862/2005/EK rendelete (2005. november 15.) a litván intervenciósi hivatal birtokában lévő közönséges búzának a közösségi piacon történő viszonteladására vonatkozó, a búza liszté váló átalakítására irányuló folyamatos pályázati felhívás megnyitásáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L299, 2005. november 16. 55. oldal

A Bizottság 1863/2005/EK rendelete (2005. november 15.) a lett intervenciósi hivatal birtokában lévő közönséges búzának a közösségi piacon történő viszonteladására vonatkozó, a búza liszté váló átalakítására irányuló folyamatos pályázati felhívás megnyitásáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L299, 2005. november 16. 40. oldal

A Bizottság 1868/2005/EK rendelete (2005. november 16.) az 1065/2005/EK rendeletnek a német intervenciósi hivatal birtokában lévő árpa kivitelére vonatkozó folyamatos pályázati eljárás tárgyát képező mennyiség tekintetében történő módosításáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L300, 2005. november 17. 5. oldal

Dohány

A Tanács 1679/2005/EK rendelete (2005. október 6.) a nyersdohány piacának közös szervezéséről szóló 2075/92/EGK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L271, 2005. október 15. 1. oldal

A Bizottság 1881/2005/EK rendelete (2005. november 17.) a Közöségi Dohányalap tekintetében a 2075/92/EGK tanácsi rendelet alkalmazására vonatkozó részletes szabályok meghatározásáról szóló 2182/2002/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L301, 2005. november 18. 3. oldal

Egyéb

A Bizottság 1689/2005/EK rendelete (2005. október 14.) a mezőgazdasági termékek felvásárlásakor alkalmazandó értékcsökkenési százalékoknak a 2006-os pénzügyi évre történő meghatározásáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L271, 2005. október 15. 29. oldal

A Bizottság 2005/67/EK irányelve (2005. október 18.) a mezőgazdasági vagy erdészeti traktorok alkalmassá tételük érdekében való típusjövahagyására vonatkozóan a 86/298/EGK tanácsi irányelv I. és II. mellékletének, a 87/402/EGK tanácsi irányelv I. és II. mellékletének és a 2005/37/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv I., II. és III. mellékletének módosításáról (1)

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L273, 2005. október 19. 17. oldal

A Bizottság 2005/72/EK irányelve (2005. október 21.) a 91/414/EGK tanácsi irányelvnek a klórpírifosz, klórpíri-

fosz-metil, mankozeb, maneb és metiram hatóanyagként való felvételének céljából történő módosításáról (1)

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L279, 2005. október 22. 65. oldal

A Bizottság 1796/2005/EK rendelete (2005. október 28.) az 1555/96/EK rendelet módosításáról az uborkára, az articsókára, a klementinre, a mandarinra és a narancsra vonatkozó kiegészítő vámok küszöbszintjei tekintetében

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L288, 2005. október 29. 42. oldal

A Tanács 2005/71/EK irányelve (2005. október 12.) a harmadik országbeli állampolgároknak az Európai Közösség területén folytatott tudományos kutatás céljából való fogadására vonatkozó külön eljárásról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L289, 2005. november 3. 15. oldal

A Bizottság 2005/769/EK határozata (2005. október 27.) A Bizottság által az 1292/96/EK tanácsi rendelet alapján juttatandó termékek vásárlására és mobilizálására feljogosított nem kormányzati szervezetek élelmiszersegélybeszerzési szabályainak megállapításáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L291, 2005. november 5. 24. oldal

Bizottság 1854/2005/EK rendelete (2005. november 14.) egyes elnevezéseknek az Oltalom alatt álló eredetmegjelölések és földrajzi jelzések nyilvántartása elnevezésű nyilvántartásba való bejegyzéséről szóló 2400/96/EK rendelet mellékletének kiegészítéséről (Miel de Provence)

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L297, 2005. november 15. 3. oldal

A Bizottság 1855/2005/EK rendelete (2005. november 14.) egyes elnevezéseknek az Oltalom alatt álló eredetmegjelölések és földrajzi jelzések nyilvántartása elnevezésű nyilvántartásba való bejegyzése vonatkozásában a 2400/96/EK rendelet mellékletének kiegészítéséről (Mela Alto Adige vagy Südtiroler Apfel (OFJ), Asperge des Sables des Landes (OFJ), Pâtes d'Alsace (OFJ), Jamón de Trevélez (OFJ), Oliva Ascolana del Piceno (OEM))

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L297, 2005. november 15. 5. oldal

A Bizottság 1856/2005/EK rendelete (2005. november 14.) az engedélybemutatói kötelezettség alá tartozó termékek tekintetében a mezőgazdasági termékekre vonatkozó behozatali és kiviteli engedélyek és előzetes rögzítési bizonyítványok rendszerének alkalmazására kialakított részletes közös szabályok megállapításáról szóló 1291/2000/EK rendelet módosításáról

Hivatalos Lap, 48. évfolyam, L297, 2005. november 15. 7. oldal

Készítette:

Román Zoltán,

EU információs koordinátor

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium,

Irányító Hatósági Főosztály

Az itt felsorolt jogszabályokról érdeklődni lehet a

301-4055-ös telefonon és a

zoltan@fvm.hu email címen.

További jogszabályok megtekinthetők

www.eu-info.hu a oldalon.

Az Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ

EURÓPAI UNIÓ GYŰJTEMÉNYE

Könyvtárunk december 27–30. között zárva tart.

Január 2-től a megszokott rendben várunk minden kedves érdeklődőt.

- A gyűjteményt az Országos Mezőgazdasági Könyvtárba beiratkozott olvasók használhatják az éves beiratkozási díj megfizetésével.
- A szabad polcokon elhelyezett mintegy 1500 könyv- és 50-féle folyóirat-állomány helyben olvasható. Egyes anyagrészekről olvasóinknak igény szerint fénymásolatot készítünk a szerzői jogvédelmi szabályok figyelembevételével.
- A könyv- és folyóirat-állomány használatát kézikönyvtár, lexikonok és szótárak egészítik ki. Az Európai Unió statisztikai és jogi CD-ROM adatbázisainak használatához szükség esetén térítésmentesen segítséget nyújtunk. Az adatbázisok anyagának nyomtatása, ill. floppyra mentése azonban térítésköteles.

Megjelent a 2005-ös MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI BIBLIOGRÁFIA

A CD-n megjelent bibliográfia teljes áttekintést ad a hazai mezőgazdasági és a határterületeinek szakirodalmáról.

Mintegy 200 folyóirat feldolgozásával készül, évente több ezer bibliográfiai tételt tartalmaz.

A mezőgazdaság szakterületei szerint rendezett, katalogizált kiadvány használatát külön Tárgy- és Névmutató könnyíti meg.

A Word-formátumban feldolgozott címanyag egészben és részenként is kinyomtatható, ill. saját publikációk, tudományos dolgozatok, szakdolgozatok és pályázatok irodalomjegyzékébe tetszőleges válogatással közvetlenül átmásolható (átemelhető).

Segíti továbbá a könyvtárban való célirányos tájékozódást is; előzetes (otthoni) használatával már előre tervezhető, hogy a könyvtárban melyik szakanyagot kérjük ki.

Megrendelhető telefonon: 06-1-489-4910 és e-mail-en: a szerkesztoseg@omgk.hu

AGRÁRKÖNYVTÁRI HÍRVILÁG

Könyvtárunk koordinációs központi feladatából következően rendszeres tájékoztatást adunk szakmai munkánkról, tudományos tevékenységünkről, szolgáltatásainkról, terveinkről, rendezvényeinkről a hazai és nemzetközi eseményekről az agrárágazat könyvtárosai és az érdeklődők számára. Megjelenik negyedévente, térítésmentesen.

Megrendelhető telefonon: 06-1-489-4960 és e-mail-en: bbence@omgk.hu

SZAKIRODALMI SZOLGÁLTATÓHÁZ

Szaklapok és folyóiratok, magyar és idegen nyelvű szakkönyvek, tankönyvek, elektronikus adathordozók és dokumentumok értékesítése a hazai szakkönyvkiadók teljes választékával.

A Szolgáltatóházban működik az első hazai mezőgazdasági szakkönyv-antikvárium.

BUDAI TELEHÁZ

Szolgáltatásainkból: számítógép használat, nyomtatás, fénymásolás, faxolási lehetőség, CD írás, szkennelés és Internet-használat. Számítógépes programok használata: szövegszerkesztés, táblázatkészítés, adatbázis-kezelés stb. Internetes könyvárúház.

Telefon/fax: 06-1-489-4974, e-mail: telehaz@omgk.hu, honlapunk: www.budaitelehaz.gportal.hu

ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT

1012 Budapest, Attila út 95. • 1253 Budapest 13, Pf.: 15 • Telefon: 06-1-489-4900

Pénzforgalmi jelzőszám: MNB 10032000-01494532